Gemeente Soest

Evaluatie Grondstoffen-aanpak 2021 – 2024

Eindrapport | 13 november 2024

Evaluatie van de gestelde en gerealiseerde doelen op het gebied ‘van afval naar grondstof’

IPR•NORMAG

In opdracht van:	Gemeente Soest
Opsteller(s):	Drs. ing. P.M.J. de Bruin (Paul)
	R.A. Zuyderduyn (Ronald)
	M. Vodegel MSc. (Marijn)
Projectnummer IPR Normag:	101474
Aantal pagina's:	36

Status rapportage	**Datum**	**Toegestuurd naar**
Concept evaluatie	11 oktober 2024	Projectgroep gemeente Soest Voor bespreking op 15 oktober 2024
Concept evaluatie	28 oktober 2024	Projectgroep gemeente Soest Voor bespreking en vaststelling
Concept evaluatie	4 november 2024	Projectgroep gemeente Soest
Eindrapport	13 november 2024	Projectgroep gemeente Soest Vastgesteld

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopiëren, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van IPR NORMAG

Inhoudsopgave

Samenvatting **4**

1 Inleiding **7**

1.1 Waarom een evaluatie? 7

1.2 Gemeentelijk afvalbeheer is meer dan inzamelen alleen 7

1.3 Evaluatie aangrijpingspunt voor nieuw beleid 9

2 Huidige situatie en toetsingskader **10**

2.1 Grondstoffenaanpak 2021-2023 10

2.2 Huidige situatie afvalinzameling gemeente Soest 11

2.3 Toetsingskader Evaluatie Grondstoffenaanpak 2021-2023 12

3 Evaluatie maatregelen en doelen **15**

3.1 Evaluatie gestelde maatregelen 15

3.2 Doelstellingen milieu 20

3.3 Doelstellingen serviceniveau en inwonerstevredenheid 25

3.4 Doelstellingen kosten 26

Bijlagen

bijlage 1 Matrix dienstverlening 30

bijlage 2 Grondstofmonitor Soest 2017 – 2023 31

bijlage 3 Locaties wijkcontainers 33

Samenvatting

Waarom een evaluatie?

De gemeente Soest geeft uitvoering aan de Grondstoffenaanpak 2021-2023. Met deze aanpak wordt invulling gegeven aan het afvalbeleid, waarbij wordt ingezet op preventie van afval en het binden van inwoners aan bronscheidingsactiviteiten.

Centraal in deze grondstoffenaanpak staat dat Soest zich in de periode (Fase 1) 2021 – 2023 richt op de preventie, het voorkomen van het ontstaan van huishoudelijk afval. Hiervoor zijn diverse maatregelen opgenomen in de aanpak. En de afsluiting van deze eerste fase betreft de afronding van Omgekeerd Inzamelen: het plaatsen van een aantal ondergrondse restafvalcontainers en het mogelijk maken van GFT-scheiding bij hoogbouw.

Na afronding van deze eerste fase wordt het uitgevoerde beleid en de daarmee behaalde prestaties geëvalueerd. Het voorliggende onderzoeksrapport presenteert de uitkomsten van deze evaluatie. In deze evaluatie wordt onderzocht of de gestelde doelen op het gebied van milieu, service en kosten zijn behaald, en of en in welke mate de voorgenomen maatregelen zijn uitgevoerd.

De uitkomsten worden meegenomen bij het opstellen van het Gemeentelijke Grondstoffenplan 2025 – 2030[1].

Welke milieudoelen en ambities zijn gesteld, en zijn deze behaald?

De volgende tabel toont de gestelde doelen en de mate waarin deze zijn behaald. Hoewel er duidelijk sprake is van een verbetering (zo is de hoeveelheid restafval met 10% gedaald) zijn de gestelde doelen niet geheel behaald.

Doelstelling Grondstoffenaanpak 2021 - 2023	Behaald? Ja/Nee/Deels	
De hoeveelheid restafval (fijn + grof) terugbrengen tot maximaal 135 kilogram per inwoner per jaar in 2023.	🔴	De hoeveelheid restafval was in 2020 190 kg/inw en in 2023 is 170 kg/inw.
De gemeente verwacht dat de afvalscheiding verbetert en stijgt van 70% naar 73%	🔴	Het scheidingspercentage is gedaald van 70% in 2019 naar 61% in 2023.
Onnodig papierafval dat via de postbus bij huishoudens terechtkomt verminderen.	🟢	Ja
Het Omgekeerd Inzamelen-beleid volledig invoeren om afvalscheiding te stimuleren en een goede recycling te bewerkstelligen.	🟢	Ja
78.000 kilogram extra aan PMD inzamelen (1,7 kilogram per inwoner);	🔴	Nee. Aanbod PMD is gedaald van 29 kg/inw in 2020 tot 27 kg/inw in 2023
Een extra hoeveelheid GFT van 14 kilogram per inwoner scheiden.	🔴	Nee. Het aanbod is ten opzichte van 2020 gedaald met 20 kg/inw.
Hergebruik stimuleren.	🟢	Ja

[1] Met deze planhorizon tot en met 2030 wordt aangesloten op de landelijke ambitie Nederland circulair in 2050, met als tussendoel 50% circulair in 2030.

Een belangrijke verklaring waarom doelstellingen grotendeels niet zijn behaald is het tempo waarmee de gestelde maatregelen zijn geïmplementeerd. De (semi)ondergrondse containers voor de gescheiden inzameling van GFT bij hoogbouw zijn inmiddels wel geplaatst, maar zijn pas eind 2023 opengesteld. Dit effect is dus in peiljaar 2023 nog niet zichtbaar. Ook het plaatsen van ondergrondse containers bij laagbouwwoningen met een klein perceel (zodat zij niet vier containers, maar drie voor PMD, oud papier en karton en GFT aan huis hebben) is gedurende de planhorizon geëffectueerd en bevindt zich anno 2024 in de afrondende fase.

Het lagere afvalscheidingspercentage wordt met name veroorzaakt doordat de hoeveelheid gescheiden grondstoffen op de milieustraat vanaf 2021 fors is gedaald met circa 40 kg/inw. per jaar. Een reductie ten opzichte van 2020 van 35%. Vanaf ongeveer 2020 is veel strenger gehandhaafd op het oneigenlijk gebruik door bedrijven van de milieustraten (in heel RMN gebied).

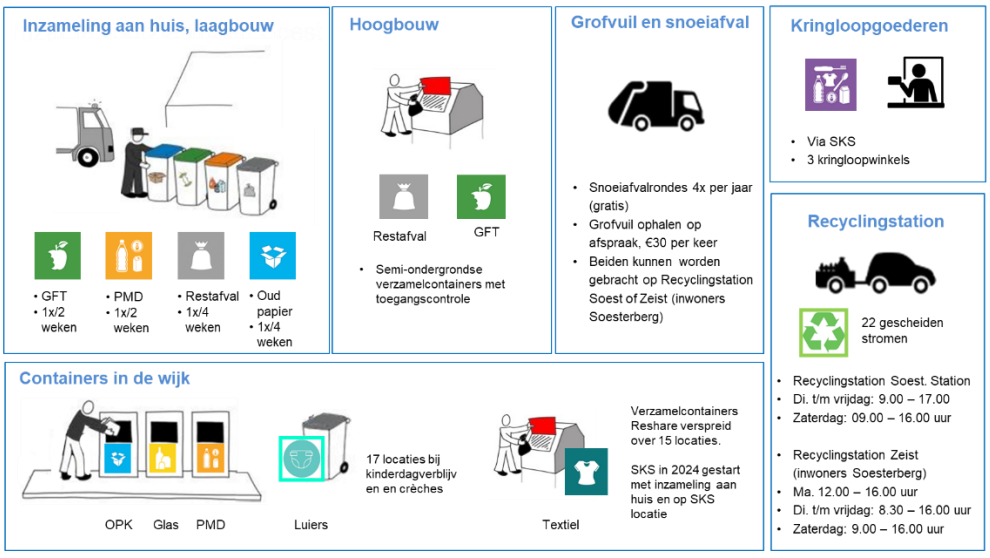
Is het gewenste serviceniveau gehaald? Zijn inwoners tevreden?

In de Grondstoffenaanpak zijn de volgende doelstellingen op het gebied van service gesteld. Op basis van de evaluatie wordt geconcludeerd dat deze zijn behaald.

Doelstelling	Behaald? Ja/Nee/Deels	
Inwoners zijn tevreden over de inzamelwijze en geboden service op grondstoffen.		Ja
Het aanbieden van grondstoffen is makkelijk en laagdrempelig.		Ja

In het voorjaar van 2024 is een inwonersenquête uitgevoerd. Daaruit blijkt dat inwoners tevreden zijn over de inzamelwijze en geboden service op grondstoffen. Het doel van de gemeente omtrent het gewenste draagvlak voor het beleid lijkt daarmee grotendeels wel gehaald. Maar verbeteringen zijn ook mogelijk. Een aantal inwoners (30%) ziet graag een hoger inzamelfrequentie voor restafval en GFT omdat deze bakken bij hen vaak overvol zijn. 40% van de inwoners is echter tevreden over de inzamelfrequenties. Een grote groep inwoners geeft aan afvalscheiding ingewikkeld te vinden, met name wat wel en niet in welke bak gescheiden moet worden. Een aandachtspunt voor voorlichting en communicatie.

Objectief en vergeleken met andere gemeenten is het aanbieden van grondstoffen voor inwoners makkelijk en laagdrempelig. De volgende figuur toont de inzamelvoorzieningen in 2024.

Er valt ook nog meer afval te scheiden. Het huishoudelijk (fijn) restafval bevat nog 73% recyclebare grondstoffen, waarvoor voorzieningen voor gescheiden inzameling beschikbaar zijn. Deze recyclebare grondstoffen worden nu dus samen met het restafval verbrand. Een aandachtspunt dus voor het nieuw op te stellen grondstoffenbeleidsplan.

Zijn de kosten voor het huishoudelijk aval- en grondstoffenbeleid beheersbaar?

Als doel is gesteld dat de kosten voor het huishoudelijk afvalbeheer beheersbaar moeten zijn. Daarbij is beheersbaar gedefinieerd als de kosten van Soest vergelijkbaar zijn met het gemiddelde is van soortgelijke gemeenten. Qua grootte en gebiedskenmerken.

Doelstelling	Behaald? Ja/Nee/Deels	
De kosten beheersbaar houden	●	Ja

De afvalstoffenheffing van gemeente Soest is tot en met 2022 lager, en volgt de ontwikkeling van het landelijk gemiddelde tarief en dat van gemeenten in dezelfde stedelijkheidsklasse (3). In 2023 is sprake van vergelijkbare niveaus.

Ditzelfde beeld zien we bij vergelijking met gemeenten in Nederland met een vergelijkbaar inwoneraantal, stedelijkheidsklasse en tariefsysteem (oftewel, gemeenten die niet diftar hebben ingevoerd). De gemiddelde stijging van de afvalstoffenheffing in de afgelopen drie jaar bedraagt 13% in de referentiegemeenten en 14% in Soest.

Uit deze vergelijkingen blijkt dat de gemeente Soest de kosten beheersbaar heeft gehouden in vergelijking met vergelijkbare gemeenten. Verder is sprake van een kostendekkende afvalstoffenheffing. Daarmee kan worden geconcludeerd dat de gemeente Soest de doelstelling ‘beheersbare kosten’ is behaald.

Met het oog op te verwachten kostenstijgingen (zoals de jaarlijks hogere afvalstoffenbelasting en de invoering van een CO_2-heffing op het verbranden van restafval) blijft het beheersbaar houden van de afvalbeheerkosten ook in de komende jaren belangrijk.

Hoe verder?

De uitkomsten van deze evaluatie zijn (mede) de input voor het opstellen van het Gemeentelijke Grondstoffenplan 2025 – 2030[2]. Dit nieuwe beleidsplan wordt in of kort na het eerste kwartaal van 2025 voor besluitvorming voorgelegd. In dit grondstoffenbeleidsplan worden enkel (hoofd)scenario voor het huishoudelijk afvalbeheer gepresenteerd, waaruit een keuze kan worden gemaakt.

-0-0-0-

[2] Met deze planhorizon tot en met 2030 wordt aangesloten op de landelijke ambitie Nederland circulair in 2050, met als tussendoel 50% circulair in 2030.

1 Inleiding

1.1 Waarom een evaluatie?

Net als alle gemeenten heeft de gemeente Soest een wettelijke zorgplicht voor het (doen) inzamelen van afval en grondstoffen van huishoudens, en een 'opdracht' om een doeltreffend afvalbeheerbeleid te ontwikkelen. Vanuit Europees en nationaal beleid ligt de nadruk hierbij steeds meer op het bevorderen van een circulaire economie: het voorkomen van verspilling en het zoveel mogelijk recyclen van afval, inclusief huishoudelijk afval, als grondstof. Gemeenten staan daarbij voor de uitdaging om de prestaties op het gebied van huishoudelijk afvalbeheer te verbeteren: meer afvalpreventie, betere scheiding en hergebruik van grondstoffen.

Gemeenten in Nederland zijn grotendeels autonoom in de keuzes die daarvoor worden gemaakt. De gemeente Soest heeft een grondstoffenbeleidsplan opgesteld: Grondstoffenaanpak 2021-2023. Met deze aanpak wordt invulling gegeven aan het afvalbeleid, waarbij wordt ingezet op preventie van afval en het binden van inwoners aan bronscheidingsactiviteiten.

Centraal in deze grondstoffenaanpak staat dat Soest zich in de periode (Fase 1) 2021 – 2023 richt op de preventie, het voorkomen van het ontstaan van huishoudelijk afval. Hiervoor zijn diverse maatregelen opgenomen in de aanpak. En de afsluiting van deze eerste fase betreft de afronding van Omgekeerd Inzamelen: het plaatsen van een aantal ondergrondse restafvalcontainers en het mogelijk maken van GFT-scheiding bij hoogbouw.

Na afronding van deze eerste fase wordt het uitgevoerde beleid en de daarmee behaalde prestaties geëvalueerd. De uitkomsten van deze evaluatie zijn (mede) de input voor het opstellen van het Gemeentelijke Grondstoffenplan 2025 – 2030[3].

1.2 Gemeentelijk afvalbeheer is meer dan inzamelen alleen

Een omslag in denken: van afval naar grondstof

Mondiaal en regionaal worden grondstoffen steeds schaarser, en daarmee ook kostbaarder. Als gevolg van onder andere deze ontwikkeling wordt op zowel Europees als nationaal niveau een omslag in denken en handelen gemaakt: met de doelstelling 'van afval naar grondstof' komt de focus steeds meer op hergebruik te liggen. Hergebruik voorkomt immers verdere schaarste, en op dit moment verdwijnen er nog (te) veel grondstoffen in het huishoudelijk restafval. Er wordt hiermee een omslag gemaakt van een lineaire economie, waarbij de voorraad grondstoffen steeds verder wordt verkleind, naar een circulaire economie, waar het (be)sparen en hergebruiken van grondstoffen centraal staat.

[3] Met deze planhorizon tot en met 2030 wordt aangesloten op de landelijke ambitie Nederland circulair in 2050, met als tussendoel 50% circulair in 2030.

Huishoudelijk afval wordt daarmee steeds meer gezien als grondstof. Hierbij vormt het Nationale Programma Circulaire Economie een uitwerking van het Rijksbrede Programma Circulaire Economie waarin de doelstellingen zijn geformuleerd om de economie in 2030 voor 50% op primaire grondstoffen te laten draaien[4], en om in 2050 een volledig circulaire economie gerealiseerd te hebben. De landelijke ambities en doelstellingen zijn onder meer vastgelegd in het Nationale Programma Circulaire Economie 2023-2030 (NPCE), het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP III) dat vanaf 2025 zal worden opgevolgd door het Circulair Materialenplan (CMP), het VANG Uitvoeringsprogramma en het Nationaal Grondstoffenakkoord.

Binnen deze beleidskaders zetten het Rijk, gemeenten (zo ook VNG) en organisaties voor afvalbeheer (zoals de NVRD) zich in om de transitie naar een circulaire economie in Nederland verder te stimuleren. Waar eerst het doelstelling doel het terugbrengen van de gemiddelde hoeveelheid restafval per inwoner naar maximaal 100 kilogram per jaar was, ligt de focus inmiddels op de kwaliteit van gescheiden ingezamelde stromen en het optimaal recyclen. Als doel is gesteld om in 2030 minimaal 60% van het huishoudelijk afval te recyclen.

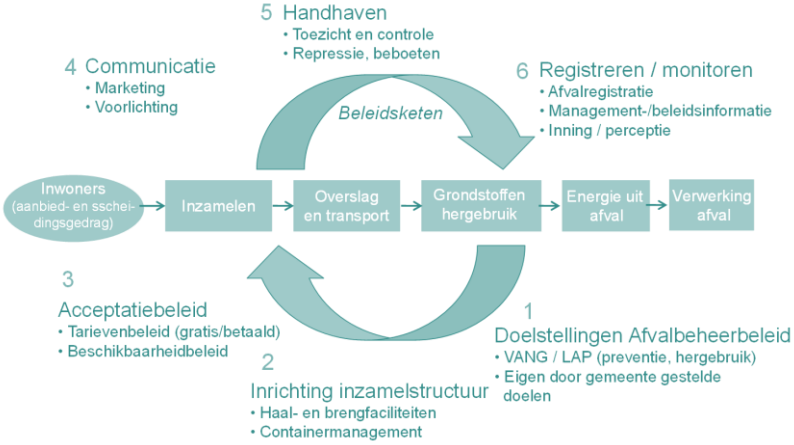
De gedachte is dat hierdoor uiteindelijk ook een vermindering van het aantal kilo's restafval gerealiseerd wordt. Het accent ligt hiermee op het bewerkstelligen van minder vervuilde gescheiden grondstofstromen en betere scheiding van huishoudelijk afval. Vanuit Europa vormt het Circulaire Economie Actieplan voor een Schoner en Concurrerender Europa een belangrijk speerpunt. Het Actieplan bevat een pakket aan maatregelen om de transitie naar een circulaire economie in gang te zetten, en zo bij te dragen aan de Europese doelstelling om in 2050 klimaatneutraal te zijn, en gaat in op onder andere de Kaderrichtlijn Afvalstoffen en de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid.

Door deze beleid- en regelgeving worden gemeenten uitgedaagd om hun prestaties op het gebied van huishoudelijk afval fors te verbeteren, en om meer afvalpreventie, een betere scheiding van grondstoffen en meer hergebruik te realiseren. Door het reduceren van restafval worden daarnaast (dure) verbrandingskosten vermeden. Het mes snijdt dus aan twee kanten: een betere milieuprestatie (betere afvalscheiding, meer grondstoffen) leidt tot lagere kosten.

[4] De grondstoffen waarop het Programma Circulaire Economie is breed gericht en omvatten alle materialen en hulpbronnen die nodig zijn voor de productie, het onderhoud en de levenscyclus van goederen en infrastructuur, inclusief bouwmaterialen, metalen, mineralen, biomassa, chemische stoffen, energiebronnen en water. Het Uitvoeringsprogramma 'van afval naar grondstoffen' is primair gericht op afval (en het recyclen daarvan) en consumptiegoederen voor huishoudens

Huishoudelijk afvalbeheer is meer dan inzamelen. Het is (aan)sturen op gedrag

De omslag in denken heeft wezenlijke gevolgen voor het gemeentelijk afvalbeheer: de kern van gemeentelijk afvalbeheer is niet langer alleen het inzamelen van afval, maar meer en meer het sturen op het afval-aanbiedgedrag van inwoners. Adequaat gemeentelijk afvalbeheer omvat daarom een optimale balans tussen onderling samenhangende beleidsinstrumenten: de inzamelstructuur (halen of brengen), het acceptatiebeleid (de voorwaarden waaronder afval door burgers mag worden aangeboden), communicatie (marketing en voorlichting), handhaving, registratie en monitoring.

De figuur illustreert de samenhang in de horizontale (technische) afvalketen en de beleidscyclus waarmee de gemeente stuurt op gedrag.

1.3 Evaluatie aangrijpingspunt voor nieuw beleid

Het huidige grondstoffenplan betreft de periode 2021-2023, met uitloop naar 2024. De gemeente wenst nu een doeltreffend en innovatief beleidsplan voor de jaren voor de jaren 2025-2030, waar zij de komende jaren mee vooruit kan, en op basis waarvan actief aan de realisatie van haar duurzaamheidsdoelen kan worden gewerkt, zoals de totstandkoming van een circulaire (grondstoffen)economie.

De evaluatie vindt u in het onderhavige rapport. Wanneer met deze evaluatie inzichten met betrekking tot de afgelopen jaren zijn vergaard, wordt er in het tweede deel van deze opdracht vooruitgekeken: wat zijn de doelen voor de komende jaren en hoe wil de gemeente deze invullen? Hiervoor wordt een startnotitie opgesteld met kaders, uitgangspunten, ambities en doelstellingen voor een nieuw grondstoffenbeleid.

Op basis van deze tweede stap wordt het Grondstoffenplan 2025-2030 opgesteld. Dit plan zal ingaan op alle invalshoeken van integraal afvalbeheerbeleid, uitmondend in een aantal scenario's of bouwstenen. Deze scenario's zullen worden beoordeeld op service richting de inwoners, kosten en milieueffecten, aangevuld met nog andere voor- en nadelen (of aandachtspunten), zoals praktische uitvoerbaarheid, implementatietermijnen, de basis voor verdere ontwikkeling van het afvalbeleid, et cetera. Het Grondstoffenplan 2025-2030 wordt voorgelegd voor bestuurlijke bespreking en het maken van richtinggevende keuzes, waarna het met inzicht in te verwachte financiële consequenties voor bestuurlijke vaststelling wordt voorgelegd.

2 Huidige situatie en toetsingskader

2.1 Grondstoffenaanpak 2021-2023

Soest sluit zich aan bij de landelijke doelstelling om in 2050 economisch volledig circulair te zijn. De vraag is wat een haalbare route is om in 2050 circulair te zijn en welke doelstellingen en ambities in de tussenperioden passen. De ambitie is maximaal 135 kg restafval (inclusief grof rest) per inwoner in 2023 te halen als eerste stap.

In haar ambities richt de gemeente Soest zich op het implementeren van het 'Van Afval Naar Grondstof'-denken en het gebruik maken van de R-strategieën[5]. Er wordt ingezet op het stimuleren van afvalpreventie, -scheiding, en hergebruik, op meer circulair inkopen, bouwen en ondernemen, en om communicatie met inwoners te verbeteren. Drie pijlers staan centraal in dit beleid: milieu, kosten en service.

Via de Grondstoffenaanpak 2021-2023 geeft gemeente Soest invulling aan haar afvalbeleid, en gaat zij in op de diverse componenten van haar afvalbeheer. De gemeente hecht waarde aan de transitie naar een circulaire economie, en zet in haar beleid hoofdzakelijk in op preventie van afval op het binden van inwoners aan bronscheidingsactiviteiten.

De Grondstoffenaanpak 2021-2023 beschrijft de maatregelen die worden genomen om de gemeentelijke ambities te behalen. Dit zijn samengevat de volgende:

Maatregelen Grondstoffenaanpak 2021 – 2023

Grofvuil halen en brengen (milieustraat)

a. (Pilot) circulair ambachtscentrum opzetten/uitvoeren (+ waar mogelijk hierbinnen projecten subsidiëren);
b. Samen met inwoners en bedrijven mogelijkheden onderzoeken naar meer circulair inkopen, bouwen en ondernemen;
c. De scheiding van grof afval meer onder de aandacht brengen om het aanbod van grof restafval te verminderen;

Voorzieningen PMD en restafval (omgekeerd inzamelen)

d. Een minicontainer voor PMD voor huishoudens in de laagbouw invoeren;
e. Een aantal huishouders op een perceel kleiner dan 130 m^2 aansluiten op een ondergrondse brengvoorziening voor restafval;

Voorzieningen voor GFT

f. Participatietraject voor hoogbouw om GFT-afval gescheiden aan te bieden;
g. Mogelijkheid voor hoogbouw om GFT-afval gescheiden aan te bieden invoeren;
h. Mogelijkheid voor alle inwoners om een keukenbak voor voedselresten aan te vragen;

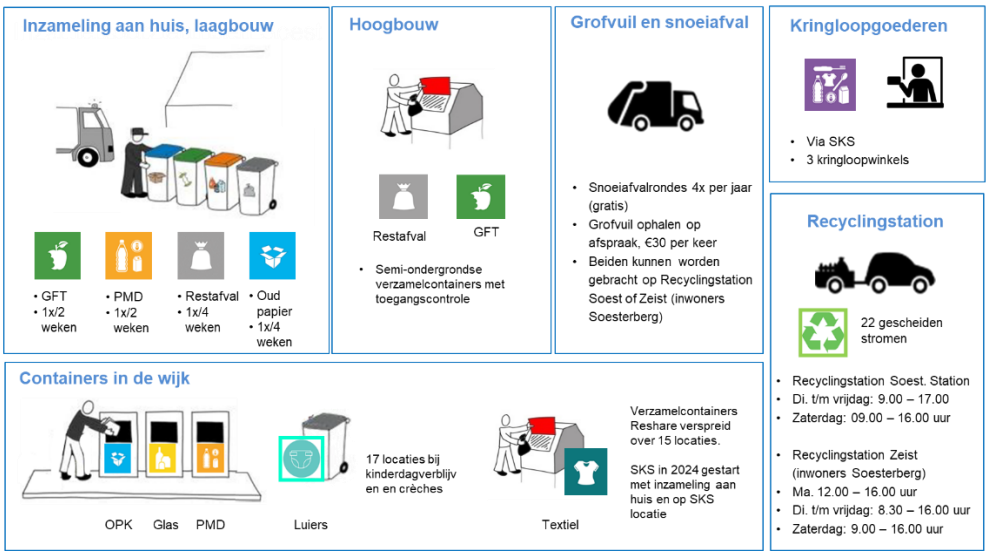
[5] Zie paragraaf 2.2 van de Grondstoffenaanpak.

Communicatie en bewustwording

i. Doorlopende en herhalende communicatie over het voorkomen van afval, afvalscheiding en wijze van afvalverwerking;
j. Meer aandacht creëren voor lokale organisaties waarvan inwoners gebruik kunnen maken om afval te voorkomen, alsook voor specifieke doelgroepen: nieuwe inwoners worden goed ingelicht over de inzamelwijze, en jonge gezinnen en ouderen via kinderdagverblijven, het consultatiebureau en zorginstellingen worden actiever ingelicht over de inzamelwijze van luiers en incontinentiematerialen;
k. Mogelijkheden onderzoeken om afvaleducatie te bevorderen;
l. Ja/ja-sticker invoeren voor drukwerk;
m. Campagne opstellen om te zorgen dat inwoners elkaar helpen en stimuleren om het aanbod van restafval te verkleinen;
n. Extra hulptechnieken zoals stickers op containers invoeren;
o. Bewoners geregeld om terugkoppeling vragen over de gemeentelijke inzamelwijze, hun eigen afvalscheidingsgedrag en de na te streven doelstellingen;

2.2 Huidige situatie afvalinzameling gemeente Soest

Het meest zichtbare onderdeel van het afvalbeleid zijn de voorzieningen waarmee inwoners hun huishoudelijke afval (gescheiden) kunnen aanbieden. De onderstaande figuur toont een overzicht van de huidige dienstverlening voor de inwoners van de gemeente Soest.[6]

Wat betreft de laagbouw worden er diverse afvalstromen aan huis ingezameld:

- Eenmaal per vier weken wordt een minicontainer van 140 of 240 liter met restafval opgehaald.
- Eenmaal per twee weken wordt een minicontainer van 140 of 240 liter met Groente, Fruit en Tuinafval (GFT) opgehaald.

[6] Bijlage 1 bevat daarnaast een matrix van de dienstverleningsovereenkomst, inclusief uitvoerende organisatie.

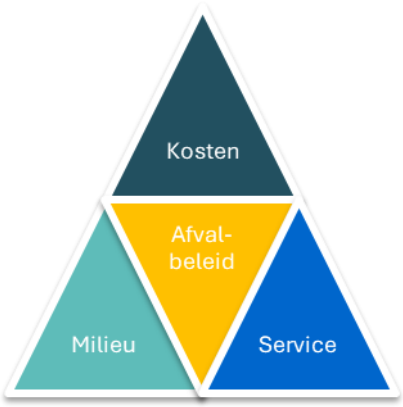
- Eenmaal per twee weken wordt een minicontainer van 140 of 240 liter met verpakkingen van Plastic-, Metaal (Blik) en Drankenkartons (PMD) opgehaald.[7]
- Eenmaal per vier weken wordt een minicontainer van 140 of 240 liter met Oud Papier en Karton (OPK) opgehaald.

Met de relatief lage inzamelfrequentie van restafval, en de hogere frequenties voor de gescheiden grondstoffen, worden inwoners extra gestimuleerd om grondstoffen te scheiden.

Inwoners in de hoogbouw beschikken over ondergrondse verzamelcontainers met toegangspasje voor rest- en GFT-afval. Het scheiden van GFT is een recent gecompleteerde maatregel van de grondstoffenaanpak.

Daarnaast zijn er voor alle inwoners verzamelcontainers beschikbaar voor PMD, OPK en glas. Luiers worden gescheiden ingezameld op 17 locaties bij kinderdagverblijven en crèches. De geplaatste containers zijn voor alle inwoners met luiers beschikbaar.

Voor textiel zijn op 15 locaties verzamelcontainers beschikbaar. Naast de mogelijkheid om textiel te brengen naar de locaties van SKS Store, biedt SKS Store sinds 2024 ook de mogelijkheid voor het inzamelen van textiel aan huis.

Voorts worden grofvuil en snoeiafval aan huis tegen betaling opgehaald. Daarnaast worden er voor snoeihout vier keer per jaar speciale ophaalrondes gefaciliteerd.

Het moeten betalen voor het aan huis ophalen van (ongesorteerd) grofvuil is mede bedoeld als motivatie voor inwoners om grof afval gescheiden te brengen naar een van de twee recyclestations. Gratis kunnen 22 gescheiden stromen worden gebracht en ongesorteerd restafval.

SKS Store is sinds 1973 actief in Soest en Soesterberg en is daarmee één van de oudste kringloopbedrijven van Nederland. SKS Store exploiteert drie kringloopwinkels in Soest. Het kringloopcentrum De Schans beschikt ook over een inname balie waar inwoners herbruikbare goederen kunnen afgeven. SKS biedt ook een gratis ophaaldienst aan.

2.3 Toetsingskader Evaluatie Grondstoffenaanpak 2021-2023

Dit evaluatieonderzoek biedt inzicht in de doeltreffendheid en doelmatigheid van het grondstoffenbeleid over de periode 2021-2023. De doelen die in dit beleidsdocument beschreven zijn volgen de afvalbeleidsdriehoek, die de samenhang aangeeft tussen drie componenten van afvalinzameling, waar de gemeente invloed op heeft: milieu, service en kosten In de Grondstoffenaanpak 2021-2023 gebruikt de gemeente Soest dit ook als leidraad.

2.3.1 Doelstelling milieu

Deze component van de afvaldriehoek ziet op de te behalen milieu- en duurzaamheidsprestaties. Denk hierbij aan de mate van afvalscheiding en de hoeveelheid ingezamelde stoffen. Naast de toets of en in welke mate de door de gemeente gestelde doelen zijn behaald, worden de afvalbeheerprestaties ook getoetst aan de door het Rijk gestelde doelen (VANG-ambities,

[7] De termen ‘PMD’ en ‘PMD’ worden soms door elkaar gebruikt.

Grondstoffenakkoord) en relevante referentiegemeenten. Vervolgens wordt ook op basis van sorteeranalyses het potentieel van verdere recycling van grondstoffen bepaald.

De gemeente Soest heeft aangegeven zich aan te sluiten bij de landelijke doelstelling om in 2050 een volledig circulaire economie te hebben. Er is een belangrijke focus op 'Van Afval Naar Grondstof' en de 'R-strategieën' binnen het gemeentelijk denken over afval. Afvalpreventie staat centraal in de Grondstoffenaanpak 2021-2023.

Doelstellingen Grondstoffenaanpak 2021 - 2023

1. De hoeveelheid restafval terugbrengen tot maximaal 135 kilogram restafval (inclusief grof restafval) per inwoner per jaar in 2023.
2. De gemeente verwacht dat de afvalscheiding verbetert en stijgt van 70% naar 73%.
3. Onnodig papierafval dat via de postbus bij huishoudens terechtkomt verminderen.
4. Het Omgekeerd Inzamelen-beleid volledig invoeren om afvalscheiding te stimuleren en een goede recycling te bewerkstelligen.
    a. De gemeente verwacht hiermee 78.000 kg extra aan PMD in te zamelen (1,7 kilogram per inwoner).
    b. Als onderdeel van dit beleid wil de gemeente de gescheiden inzameling van PMD en OPK bij de hoogbouw optimaliseren. De gemeente verwacht dat de hoeveelheid restafval hierdoor zal dalen met 5 kilogram per inwoner, en dat de mate van afvalscheiding erdoor zal stijgen van 70% naar 71%.
    c. De gemeente verwacht dat door de mogelijkheid voor bewoners van hoogbouw om hun GFT-afval apart aan te bieden en de extra afvalbak voor voedselresten voor alle inwoners er een extra hoeveelheid GFT van 14 kilogram per inwoner zal worden gescheiden.
5. Hergebruik stimuleren.

De gemeente heeft diverse maatregelen geformuleerd om deze doelstellingen te behalen, waaronder het volledig invoeren van het omgekeerd inzamelen-beleid, het invoeren van de ja/ja-sticker om papierproductie te remmen, en het opzetten van (een pilot voor) een circulair ambachtscentrum, als ook als het onderzoeken van mogelijkheden tot het stimuleren van circulair inkopen, bouwen en ondernemen, alsook het bevorderen van afvaleducatie.

2.3.2 Service/tevredenheid bewoners

Service wordt vertaald in twee componenten. Enerzijds wordt service weerspiegeld door de tevredenheid van de inwoners over de dienstverlening en het gemeentelijke grondstoffenbeleid in de gemeente.

Anderzijds is service (en het serviceniveau van de inzamelvoorzieningen) ook een sturingsinstrument. De beschikbaarheid van inzamelvoorzieningen, of de frequentie waarmee afval- en grondstoffen aan huis worden opgehaald kan door de gemeente bewust worden verhoogd zodat het gemakkelijker wordt om grondstoffen gescheiden aan te bieden (accomoderend beleid). Dan wel verlaagd zodat het minder gemakkelijk wordt om restafval aan te bieden, en de inwoners dus extra gestimuleerd worden om grondstoffen van het restafval te scheiden (restrictief beleid).

De gemeente heeft als doel voldoende draagvlak onder inwoners te hebben voor het afvalbeleid. Deze doelstelling resulteert in de volgende twee subdoelstellingen:

1. Inwoners zijn tevreden over de inzamelwijze en de geboden service op grondstoffen;
2. Het aanbieden van grondstoffen moet makkelijk en laagdrempelig zijn.

Wat betreft het Omgekeerd Inzamelen-beleid geeft de gemeente specifiek aan te verwachten

dat de service zal stijgen door het volledig doorvoeren van dit beleid:

- Ten eerste krijgen huishoudens in wijken met relatief kleine percelen in laagbouw een minicontainer voor PMD. De minicontainer voor restafval wordt ingenomen, waarna restafval naar ondergrondse container kan worden gebracht.
- Daarnaast kunnen inwoners GFT-afval gescheiden aanbieden, waarbij mogelijk optimalisaties voor PMD en OPK zullen plaatsvinden.
- Ten slotte verwacht de gemeente dat het serviceniveau zal stijgen doordat partijen die direct betrokken zijn per brief geïnformeerd zullen worden door RMN.

Met betrekking tot maatregelen wil gemeente Soest inwoners regelmatig om een terugkoppeling wil vragen over het huidige afvalbeleid. Hiervoor is bijvoorbeeld in het voorjaar van 2024 een inwonersonderzoek uitgevoerd. Hier komen we later op terug.

2.3.3 Kosten

De kosten van het huishoudelijk afvalbeheer omvatten alle kosten voor het huishoudelijk afval- en grondstoffenbeleid. In principe worden de kosten gedekt met de afvalstoffenheffing die huishoudens jaarlijks betalen. Bij deze invalshoek wordt ingegaan op het kostenniveau en de mate waarin de uitvoering van het grondstoffenbeleid kostendekkend is geweest in de context van het gemeentelijk budget en kostenstijgingen wat betreft het afvalbeheer. Hierbij wordt onder andere gekeken naar de kosten voor de inwoner, en wordt een vergelijking gemaakt van het kostenniveau met andere, met Soest vergelijkbare gemeenten.

De gemeente heeft als doelstelling om de kosten van het afvalbeheer beheersbaar te houden. Als graadmeter voor beheersbaar kostenniveau is het gemiddelde van soortgelijke gemeenten gesteld. Soortgelijk qua grootte (aantal inwoners), stedelijkheid (hoogbouw – laagbouw) en ruimtelijke kenmerken (buitengebied, groen versus versteend).

Men realiseert zich dat gemeenten in Nederland geconfronteerd worden met flinke kostenstijgingen voor het afvalbeheer. De inzamelkosten en verwerkingstarieven stijgen, alsook de verbrandingsbelasting op restafval. Daarnaast worden de vergoedingen voor gescheiden grondstoffen lager, voornamelijk door een importstop op de wereldmarkt.

Een aantal van deze kostenontwikkelingen zijn niet direct door de gemeente zelf te beïnvloeden. Het beheersbaar houden van de kosten zal zich dus toespitsten op die onderdelen waarop de gemeente zelf invloed heeft. Een verdere reductie van het huishoudelijk restafval is daarbij een belangrijke factor.

Restafval wordt steeds zwaarder belast (fiscalisering), door bijvoorbeeld de afvalstoffenbelasting voor afvalverbrandingsinstallaties (op basis van de tonnages restafval die verbrand worden) en een CO_2-heffing. Dit type prikkels wordt regelmatig versterkt, zowel om duurzaamheidsredenen als om de inkomsten voor het Rijk op peil te houden bij een afnemende grondslag (restafval).

Gemeenten met minder restafval zijn minder afhankelijk van het verder opvoeren van de fiscale druk op vervuilende activiteiten. Voor gemeenten geldt dus: restafvalreductie is van groot (financieel) belang, ongeacht de eigen milieuambities.

3 Evaluatie maatregelen en doelen

In dit hoofdstuk evalueren we de uitvoering de *Grondstoffenaanpak 2021-2023*. In de eerste paragraaf gaan we in op de beschreven maatregelen. In de tweede paragraaf wordt de doelrealisatie (milieudoelstellingen, kostendoelstellingen en servicedoelstellingen) geëvalueerd.

3.1 Evaluatie gestelde maatregelen

In deze paragraaf bekijken wij of en in welke mate de beoogde maatregelen zijn uitgevoerd. Het volgende overzicht vat de uitkomsten samen. In het vervolg worden deze uitkomsten per maatregel toegelicht.

Maatregel	Behaald? Ja/Nee/Deels	
Grofvuil halen en brengen (milieustraat)		
a. (Pilot) circulair ambachtscentrum, waarbij mogelijk projecten gesubsidieerd worden.	🟡	Deels
b. Samen met inwoners en bedrijven mogelijkheden onderzoeken naar meer circulair inkopen, bouwen en ondernemen.	🟢	Ja
c. De scheiding van grof afval meer in de aandacht brengen om het aanbod van grof restafval te verminderen.	🔴	Nee
Voorzieningen voor PMD en restafval (omgekeerd inzamelen)		
d. Een minicontainer voor PMD voor huishoudens on laagbouw invoeren.	🟢	Ja
e. Een aantal huishoudens op een perceel kleiner dan 130 m2 aansluiten op een ondergrondse brengvoorziening voor restafval.	🟢	Ja
Voorzieningen voor GFT		
f. Participatietraject voor hoogbouw om GFT-afval gescheiden aan te bieden.	🟢	Ja
g. Mogelijkheid voor hoogbouw om GFT gescheiden aan te bieden invoeren.	🟢	Ja
h. Mogelijkheid voor alle inwoners om een keukenbak voor voedselresten aan te vragen invoeren.	🔴	Nee
Communicatie en bewustwording		
i. Doorlopende en herhalende communicatie over het voorkomen van afval, afvalscheiding en wijze van afvalverwerking.	🟢	Ja
j. Gerichte voorlichting en afvalinzameling voor specifieke doelgroepen Meer aandacht creëren voor lokale organisaties waarvan inwoners gebruik kunnen maken om afval te voorkomen, alsook voor specifieke doelgroepen: nieuwe inwoners worden goed ingelicht over de inzamelwijze, en jonge gezinnen en ouderen via kinderdagverblijven, het consultatiebureau en zorginstellingen worden actiever ingelicht over de inzamelwijze van luiers en incontinentiematerialen.	🟢	Ja
k. Mogelijkheden tot afvaleducatie onderzoeken.	🟢	Ja
l. Ja/ja-sticker invoeren voor drukwerk.	🟢	Ja
m. Campagne ‘inwoners helpen elkaar bij vermindering grof restafval’. Stimuleren van inwoners om elk elkaar helpen het aanbod van grof restafval te verkleinen. Bijvoorbeeld om gescheiden grofvuil van buren mee te nemen naar het recyclestation.	🔴	Nee
n. Extra hulptechnieken zoals stickers op containers invoeren.	🟡	Deels
o. Bewoners geregeld om terugkoppeling vragen over de gemeentelijke inzamelwijze, hun eigen afvalscheidingsgedrag en de na te streven doelstellingen.	🟡	Deels

3.1.1 Grofvuil halen en brengen (milieustraat)

Ad a. Circulair Ambachtscentrum

Wat betreft het opzetten van een (pilot) circulair ambachtscentrum, waarbij waar mogelijk projecten gesubsidieerd worden, kan worden geconcludeerd dat deze maatregel deels is behaald.

Er is onderzoek gedaan waaruit is gebleken dat er geen geschikte locatie is voor een dergelijke voorziening. De oorspronkelijke visie voor het ambachtscentrum was een centrale locatie waar mensen hun afval en grondstoffen heen kunnen brengen. Deze visie is inmiddels verder ontwikkeld naar het opzetten van een circulair ambachtsnetwerk. Dit netwerkmodel is een gedecentraliseerd systeem waarin verschillende partijen en locaties samenwerken om een circulaire economie te bevorderen. In plaats van één fysieke vestiging, bestaat dit model uit een netwerk van verbonden organisaties, bedrijven, overheidsinstellingen, onderwijsinstellingen, sociale ondernemingen en lokale gemeenschappen die allemaal een rol spelen in het hergebruiken, repareren, recyclen en upcyclen van materialen en producten. Een meer traditionele milieustraat kan daar onderdeel van zijn. Het verder op- en inrichten van een dergelijk netwerk is nog onderhanden.

Ad b. Circulaire inkopen

De maatregel ‘samen met inwoners en bedrijven mogelijkheden onderzoeken naar meer circulair inkopen, bouwen en ondernemen’ is uitgevoerd door de gemeente. Deze maatregel is niet scherp en ‘smart’ omschreven. In de afgelopen periode zijn onderzoeken uitgevoerd om inzicht te krijgen in de mogelijkheden om bij inkopen (bijvoorbeeld bij aanbesteden) duurzaamheidscriteria mee te nemen wij de inkoopbesluiten. Deze maatregel is ook vertaald naar de communicatie door de gemeente (en RMN) richting inwoners en bedrijven.

Ad c. Scheiding grof afval meer onder de aandacht brengen

De scheiding van grof afval is niet substantieel meer onder de aandacht gebracht. Feitelijk houdt dit in het stimuleren van inwoners om grofvuil zo veel als mogelijk gescheiden te brengen naar de recyclestations. Wel zijn er in 2024 acties gevoerd door SKS Store en RMN, waarbij de bezoeker die afval aan komen bieden eerst langs SKS Store wordt geleid, en daarna langs RMN. Er wordt gekeken of dit regelmatig kan gebeuren.
Zoals gezegd is het beleid voor het aan huis ophalen van (ongescheiden) grofvuil tamelijk restrictief. Men moet hiervoor betalen en de toegestane hoeveelheid is gemaximeerd. De service en het acceptiebeleid op de recyclestations is juist accomoderend. De gescheiden stromen mogen gratis worden gebracht en de openingstijden zijn redelijk ruim.

3.1.2 Voorzieningen voor PMD en restafval (omgekeerd inzamelen)

Ad d. Minicontainer voor PMD

Voorheen moesten de huishoudens in de laagbouw het gescheiden PMD brengen naar één van de zes verzamelcontainers. Met het de Grondstoffenaanpak is het serviceniveau verbeterd door het beschikbaar stellen van een minicontainer waarmee PMD aan huis wordt ingezameld. Inmiddels is deze maatregel volledig uitgevoerd en beschikken huishoudens met een grondgebonden woning over een PMD minicontainer.
Met de maatregel ‘omgekeerd inzamelen’ voor huishoudens met een perceel tot 130m^2 is dus mede bedoeld om het aantal minicontainers aan huis gelijk te houden.

Ad e. Omgekeerd inzamelen

De maatregel ‘een aantal huishoudens op een perceel kleiner dan 130 m^2 aansluiten op een ondergrondse brengvoorziening voor restafval’ is feitelijk de essentie van ‘omgekeerd inzamelen’. Restafval door inwoners in laagbouw moet worden weggebracht naar een verzamelcontainer, en aan huis worden alleen nog gescheiden grondstoffen ingezameld. Naast het ruimtelijk

aspect (het ruimtebeslag van vier minicontainers aan huis) leidt dit principe ook tot een extra (service) prikkel. Inwoners worden extra gestimuleerd om grondstoffen uit het restafval te scheiden, zodat zij zo min mogelijk het restafval hoeven weg te brengen.

In de afgelopen periode (en recent in 2024) zijn 38 ondergrondse verzamelcontainers geplaatst. Het streven om dit in de tweede helft van 2021 gereed te hebben is niet gehaald. Hiervoor zijn diverse oorzaken aan te wijzen.

De uitvoering van deze maatregel is gebiedsgewijs uitgevoerd. In gebieden waar het perceel doorgaans kleiner is dan 130m^2 is de minicontainer voor restafval ingenomen. Deze huishoudens maken nu gebruik van ondergrondse containers voor restafval. In een aantal gebieden is het niet (of nog niet) mogelijk gebleken om een ondergrondse container te plaatsen. Daar is omgekeerd inzamelen dus nog niet geëffectueerd.

3.1.3 Voorzieningen voor GFT

Ad f. Participatietraject gescheiden GFT bij hoogbouw (en keukenbakje)

De gemeente heeft een participatietraject voor hoogbouw om GFT-afval gescheiden aangeboden. Er is een participatietraject uitgevoerd met VvE's en bewoners. In dit traject is aandacht gegeven aan het belang van scheiden en de praktische tips. Men heeft daarbij ook hun voorkeur aangeven voor manieren om GFT (in hoogbouw met name etensresten) in huis gescheiden te houden. Bijvoorbeeld via zakjes, een bakje of emmertje. Uiteindelijk is voor het GFT-emmertje c.q. keukenbakje gekozen. Tot eind 2023 was het voor inwoners van gemeente Soest mogelijk om met uitnodigingbrief een GFT aanrechtbakje op te halen bij de receptie van RMN. In totaal zijn er circa 250 keukenbakjes verstrekt.

Ad g. Gescheiden GFT bij hoogbouw

Er zijn bij hoogbouwlocaties containers geplaatst voor gescheiden inzameling van GFT. Deze containers zijn niet op elke locatie met een restafvalcontainer geplaatst, maar staan wel in een overzichtelijke straal daarvan. Er zijn circa 88 verzamelcontainers geplaatst. Deze zijn eind 2023 opengesteld.

Ad h. Keukenbakje voor etensresten gemeente breed

Er is, behalve voor de hoogbouw, niet voldaan aan de maatregel om een mogelijkheid voor alle inwoners om een keukenbak voor voedselresten aan te vragen in te voeren. De reden hiervoor is niet geheel duidelijk geworden. Bij hoogbouw was deze mogelijkheid er tot en met 2023 dus wel, naar aanleiding van het participatietraject.

3.1.4 Communicatie en bewustwording

Ad i. Doorlopende communicatie

Er is in de periode tot en met heden doorlopende en herhalende communicatie over het voorkomen van afval, afvalscheiding en wijze van verwerking geweest, en wel op verschillende manieren. Communicatie vond plaats via sociale mediakanalen, de plaatselijke krant, posters (van de gemeente Soest zelf), recyclecoaches[8].

[8] Recyclecoaches zijn in dienst van RMN en kunnen op verzoek van de gemeente worden ingezet. Zoals zijn recyclecoaches betrokken geweest bij het verstrekken van de keukenbakjes.

- In 2023 is de afvalwijzer vernieuwd, en bij huizen thuis geleverd. Deze informatie is ook te raadplegen via de Afval app van RMN. Deze app toont de meest actuele afvalkalender en geeft inwoners meldingen wanneer en welke containers aan de straat gezet kunnen worden en eventuele wijzigingen in de planning.

•Afgelopen jaar is er met name ook gebruik gemaakt van het campagnemateriaal van AVU. In april en september is er een campagne met betrekking tot PMD geweest. Daarnaast is er een bewustwordingscampagne van abri's gestart. De campagnes zijn gericht geweest op het gescheiden inzamelen van PMD en GFT, met name onder bewoners van hoogbouw.

•Ook is er een campagnesite gemaakt: steedsafvalwijzer.nl. De gemeente is bezig om deze steeds toegankelijker te maken. Het doel is om deze website toe te voegen aan de centrale website van Soest, en te komen tot de hyperlink www.soest.nl/steedsafvalwijzer. Ten slotte wordt er nu 'herhaaldelijk' gecommuniceerd, in de zin dat er vaak ad hoc wordt gecommuniceerd. De wens is om dit meer systematisch te doen.

Ad j. Gerichte Voorlichting en Afvalinzameling voor Specifieke Doelgroepen

Wat betreft de maatregel meer aandacht creëren voor lokale organisaties waarvan inwoners gebruik kunnen maken om afval te voorkomen, alsook voor specifieke doelgroepen: nieuwe inwoners worden goed ingelicht over de inzamelwijze, en jonge gezinnen en ouderen via kinderdagverblijven, het consultatiebureau en zorginstellingen worden actiever ingelicht over de inzamelwijze van luiers en incontinentiematerialen: deze is deels behaald. Met name de doelgroep van mensen die in de hoogbouw en huurwoningen wonen zijn benaderd. Het ging dan vooral over de afvalpas en het gebruik van de ondergrondse containers. Inwoners worden daarnaast waar nodig verder ingelicht over de inzamelwijze van luiers en incontinentiematerialen.

Ad k. Afvaleducatie

De gemeente heeft mogelijkheden tot afvaleducatie onderzocht en daarop acties in gang gezet. Op het gebied van het daadwerkelijk uitvoeren van afvaleducatie heeft Stichting VAnG een grote rol gespeeld, met name op het gebied van zwerfafval. Deze stichting richt zich op het bieden van dergelijke educatie op basisscholen en in wijken.
Buiten de directe invloedsfeer van de gemeente houdt Stichting Balans een gids bij waarin allerlei educatie en activiteiten op he gebied van NME (en dus ook op afval) worden samengebracht. In deze gids zijn ook specifiek op afval (en bewustwording) gerelateerde activiteiten in het Jaarprogramma Natuur- en Milieueducatie (PO) Soest opgenomen[9]. Zoals excursies naar kringloopwinkels en het recyclingstation en een 'cursus' zelf kringlooppapier maken.

Ad l. Ja/Ja-sticker

De Ja/ja-sticker invoeren voor drukwerk. De gemeente heeft de ja-sticker ingevoerd, een alternatief voor de ja/ja-sticker. Ongeadresseerd reclamedrukwerk ontvangen inwoners alleen met een ja-sticker op de brievenbus. Als men geen ongeadresseerd reclamedrukwerk wil ontvangen, maar wel het huis-aan-huisblad, dan hoeft met niets op de brievenbus te plakken.

[9] https://www.nmegids.nl/soest/

Ad m. Campagne 'inwoners helpen elkaar bij vermindering grof restafval' 🔴

De scheiding van grof afval komt meer in de aandacht om het aanbod van grof restafval te verminderen. Inwoners kunnen ook elkaar heel goed helpen en stimuleren het aanbod van restafval te verkleinen. Bijvoorbeeld door grof afval ook voor buren mee te nemen naar het recyclestation. Hier wordt in de afvalcommunicatie meer op ingezet in de vorm van een campagne. Vanwege tijdgebrek en andere prioriteiten is geen brede campagne opgesteld om te zorgen dat inwoners elkaar helpen en stimuleren om het aanbod van restafval te verkleinen. Wel zijn er kleinere initiatieven ontplooid, zoals het wijzen op de aanhangwagens die bij RMN kosteloos kunnen worden geleend om grofafval naar de milieustraat te vervoeren.

Ad n. Extra hulptechnieken zoals stickers op containers invoeren 🟡

Deze maatregel is deels behaald: namelijk wél met betrekking tot ondergrondse containers, maar niet met betrekking tot minicontainers.

Ad o. Bewoners geregeld om terugkoppeling vragen 🟡

Wat betreft de maatregel 'bewoners geregeld om terugkoppeling vragen over de gemeentelijke inzamelwijze, hun eigen afvalscheidingsgedrag en de na te streven doelstellingen', is in het voorjaar van 2024 enquête gestart. Enkele jaren is een andere enquête afgenomen, omtrent PMD. Het vragen om terugkoppeling is dus wel gestart en gebeurt met regelmaat. De vraag is echter of een tijdsinterval van 4 jaar te lang of adequaat is. En er zijn ook andere manieren om inwoners te betrekken en te vragen naar hun bevindingen. Daarom beschouwen we deze maatregel als deels uitgevoerd.

3.1.5 Conclusie

Het merendeel van de maatregelen uit de Grondstoffenaanpak zijn opgepakt en gerealiseerd. De meest ingrijpende substantiële maatregelen zoals de uitbreidingen en verbetering van de inzamelvoorzieningen hebben hun beslag gekregen. De uitvoering van maatregelen is niet altijd binnen de beoogde planning gerealiseerd. Dit is ook de reden waarom de planhorizon van de grondstoffenaanpak is verlengd tot en met 2024. Inmiddels zijn alle voorzieningen geplaatst en beschikbaar.

Een aantal maatregelen is niet of deels opgepakt. Hiervoor zijn niet altijd expliciete verklaringen voor gevonden. De beoordeling van de uitvoering van maatregelen is gebaseerd op beschikbare documentatie en rapportages als ook door het voeren van gesprekken met de meeste betrokken ambtenaren. Daarbij is relevant te melden dat sprake is van enig personeelsverloop bij de gemeente en RMN.

Tot slot nog de volgende bevinding. Een aantal van de maatregelen is in vrij algemene bewoordingen geformuleerd. Vaak zonder concreet en gekwantificeerd resultaat en tijdhorizon. Voor deze maatregelen is het beoordelen van wel, niet of gedeeltelijk behaald enigszins subjectief. Ook geldt voor een aantal maatregelen dat deze nooit afgerond hoeven worden en continu relevant en uitgevoerd kunnen worden. Vergelijkbaar met maatregel j 'doorlopende communicatie'. Dit is dan ook een tip voor het nieuwe grondstoffenbeleidsplan: maatregelen worden zo veel als mogelijk 'smart' geformuleerd: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden.

3.1.6 Handhaving

Onderdeel van integraal huishoudelijk afvalbeleid vormt ook de handhaving. In de Grondstoffenaanpak 2021 – 2023 worden op dit gebied geen concrete maatregelen benoemd. Voor de evaluatie wordt daarom vooral inzicht gegeven in de wijze waarop handhaving in de praktijk zijn beslag krijgt.

Structureel worden wekelijks alle (of een groot deel) van de (ondergrondse) verzamelcontainers langsgelopen, waarbij wekelijks een lijst van bijplaatsingen worden bijgehouden. Aan de hand van deze lijsten kunnen meer gerichte maatregelen worden ontwikkeld voor probleemlocaties. In voorkomende gevallen wordt een dwangbevel opgelegd als een bijplaatser kan worden opgespoord.

Projectmatig en incidenteel wordt gecontroleerd op bijplaatsing door ondernemers in winkelgebieden. Projectmatig wordt gezamenlijk met de recyclingcoaches de kwaliteit van de afvalscheiding (oud papier, GFT, PMD) met minicontainers gecontroleerd. En worden inwoners aangesproken op hun gedrag en worden tips gegeven over het (beter) scheiden van afval.

3.2 Doelstellingen milieu

Deze paragraaf analyseert in hoeverre de doelen van de gemeente op het gebied van milieu zijn behaald. De gemeente Soest had, samengevat, de volgende doelstellingen in haar Grondstoffenaanpak staan. De onderstaande tabel laat samengevat zien welke doelstellingen zijn behaald. De rest van het hoofdstuk bevat een uitleg ter ondersteuning.

Doelstelling Grondstoffenaanpak 2021 - 2023	Behaald? Ja/Nee/Deels	
De hoeveelheid restafval (fijn + grof) terugbrengen tot maximaal 135 kilogram per inwoner per jaar in 2023.	🔴	De hoeveelheid restafval was in 2020 190 kg/inw en in 2023 is 170 kg/inw.
De gemeente verwacht dat de afvalscheiding verbetert en stijgt van 70% naar 73%	🔴	Het scheidingspercentage is gedaald van 70% in 2019 naar 61% in 2023
Onnodig papierafval dat via de postbus bij huishoudens terechtkomt verminderen.	🟢	Ja
Het Omgekeerd Inzamelen-beleid volledig invoeren om afvalscheiding te stimuleren en een goede recycling te bewerkstelligen.	🟢	Ja
78.000 kilogram extra aan PMD inzamelen (1,7 kilogram per inwoner);	🔴	Nee. Aanbod PMD is gedaald van 29 kg/inw in 2020 tot 27 kg/inw in 2023
Een extra hoeveelheid GFT van 14 kilogram per inwoner scheiden.	🔴	Nee. Het aanbod is ten opzichte van 2020 gedaald met 20 kg/inw.
Hergebruik stimuleren.	🟢	Ja

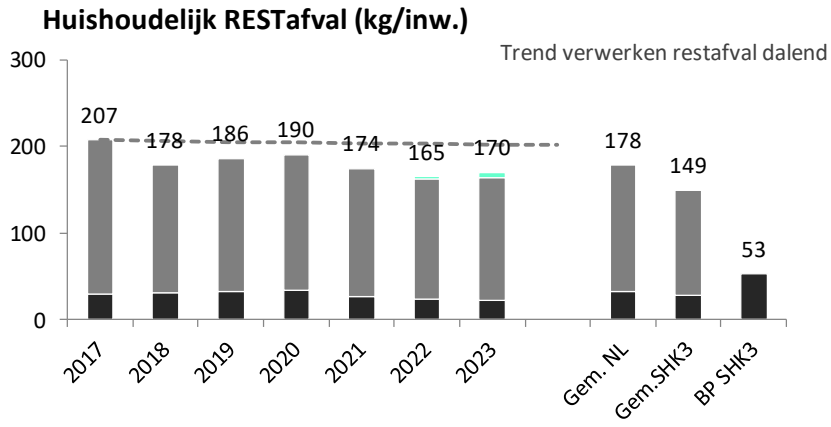
De milieuprestaties van gemeente Soest zijn inzichtelijk gemaakt met de Grondstofmonitor van IPR Normag. Deze vindt u in bijlage 2. De grondstoffenmonitor toont voor de belangrijkste stromen de inzamelrespons (de hoeveelheid gescheiden materiaal ten opzichte van de totale hoeveelheid) over de periode 2017 tot en met 2023. Voor deze evaluatie kijken we naar de periode 2020 (het referentiejaar vooraf aan de uitvoering van de Grondstoffenaanpak) tot en met 2023.

Verder worden de prestaties afgezet ten opzichte van het gemiddelde in Nederland (gem. NL), het gemiddelde in stedelijkheidsklasse 3 waar Soest is ingedeeld (Gem. SHK3) en de best presterende gemeente in Nederland in deze stedelijkheidsklasse (BP SHK 3). Dit maakt vergelijking mogelijk.

Als bron voor de berekeningen in de grondstoffenmonitor worden CBS-data gebruikt en de sorteeranalyses die gemeente Soest zelf laat uitvoeren. De sorteeranalyse geeft inzicht in de samenstelling van het huishoudelijk restafval.

3.2.1 Hoeveelheid restafval terugbrengen tot maximaal 135 kg/inw. in 2023

Reductie van restafval is het doel. De onderstaande grafiek toont de hoeveelheid ingezameld huishoudelijk restafval (fijn en grofvuil) in de gemeente Soest. In 2023 is 22,0 kilogram grof en 141,6 kilogram fijn restafval per inwoner ingezameld. Daarnaast is circa 6 kg/inw PMD afgekeurd dat vergelijkbaar met restafval is verbrand. In totaal is er daarom 170 kg/inw. restafval voor verwerking (verbranding) over.

Gem. NL	Het gemiddelde van gemeenten in Nederland.
GEM SHK3	De gemiddelde prestatie binnen de stedelijkheidsklasse van Soest.
BP SHK3	Het resultaat van de best presterende gemeenten binnen de stedelijkheidsklasse van Soest.

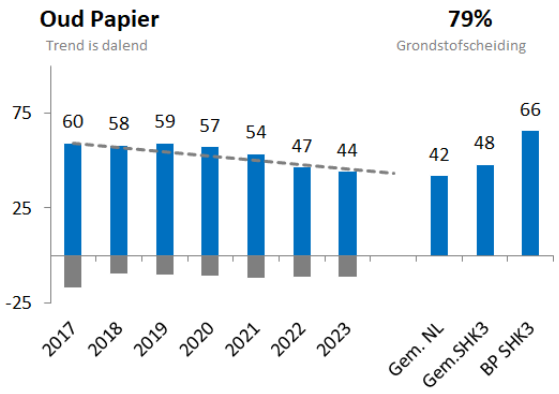
Dit is weliswaar een verbetering ten opzichte van 2020 (190 kg/inw). Maar de doelstelling van maximaal 135 kg/inw. is niet gehaald. We zien een bijzondere 'dip' in 2021 en 2022 waarbij de hoeveelheid restafval daalde tot 165 kg/inw. Maar in 2023 is deze hoeveelheid weer gestegen. Onder meer omdat afgekeurd PMD materiaal (6 kg/inw.) bij het restafval wordt gevoegd en verbrand. De hoeveelheid (ongesorteerd) grofvuil dat aan huis is opgehaald is met circa 22 kg/inw. (grondstofmonitor 2023) redelijk stabiel in de afgelopen jaren.

Deze milieuprestatie wordt in de rechterkant van de grafiek vergeleken met het landelijk gemiddelde, het gemiddelde van gemeenten met dezelfde stedelijkheidsklasse als Soest (3) en met de best presterende gemeente (best practice) in deze stedelijkheidsklasse. Deze prestatie ligt dus in lijn met het landelijk gemiddelde, maar onder het gemiddelde van de gemeenten in dezelfde stedelijkheidsklasse als Soest. In de best presterende gemeente wordt slechts 53 kg/inw restafval ingezameld.

Het algehele scheidingspercentage in de gemeente Soest bedraagt in 2023 61%. In 2019 was dit nog 70%. Het gestelde doel 73% is niet gehaald. Dit lagere afvalscheidingspercentage wordt grotendeels veroorzaakt doordat de hoeveelheid gescheiden grondstoffen op de milieustraat vanaf 2021 fors is gedaald met circa 40 kg/inw. per jaar. Een reductie ten opzichte van 2020 van 35%. Vanaf ongeveer 2020 is veel strenger gehandhaafd op het oneigenlijk gebruik door bedrijven van de milieustraten (in heel RMN gebied). Maar ook de hoeveelheden gescheiden gft, glas en oud papier zijn in de afgelopen jaren (licht) gedaald.

3.2.2 Oud papier en karton (OPK)

Het doel is onnodig papierafval dat via de brievenbus bij huishoudens terechtkomt verminderen. Hiervoor zijn onder meer de maatregelen 'Ja/Ja-sticker' en 'doorlopende communicatie' ingezet. In 2023 werd in Soest 44 kilogram OPK per inwoner gescheiden ingezameld. In 2020 was dit aantal 57 kilogram. De algemene trend is qua hoeveelheid ingezameld OPK is dalend. Dit zou een gevolg kunnen zijn van het invoeren van de ja-sticker.

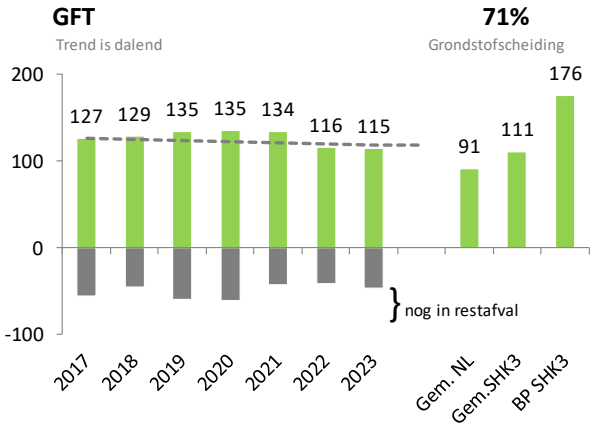
Een daling van circa 13 kg per inwoner per jaar. Deze daling is overigens niet in zijn geheel toe te schrijven aan de invoering van de ja/ja-sticker. Mede als gevolg van digitalisering is landelijk sprake van een trendmatige daling van het oud papier en karton.

Het scheidingspercentage van oud papier is 79%. In het restafval zit nog 12 kilogram herbruikbaar oud papier en karton.

De verwachting was dat de totale hoeveelheid OPK in 2023 zou dalen ten opzichte van 2020 door de invoering van de ja/ja-sticker. Uit het vorige hoofdstuk bleek dat deze sticker inderdaad is ingevoerd. De hoeveelheid ingezameld papier is inderdaad verminderd: dat zou goed het gevolg kunnen zijn van de invoer van deze maatregel.

3.2.3 GFT

Het Omgekeerd Inzamelen-beleid volledig invoeren om afvalscheiding te stimuleren en een goede recycling te bewerkstelligen houdt ook in dat inwoners in hoogbouw GFT gescheiden kunnen aanbieden. Hiervoor zijn containers geplaatst. De gemeente verbond hieraan de verwachtingen dat circa 14 tot 16 kilogram per inwoner extra GFT (en etensresten) scheiden worden. De GFT containers bij hoobouw zijn eind 2023 opengesteld. Dus het effect hiervan is nog niet in deze cijfers (peiljaar 2023) te zien.

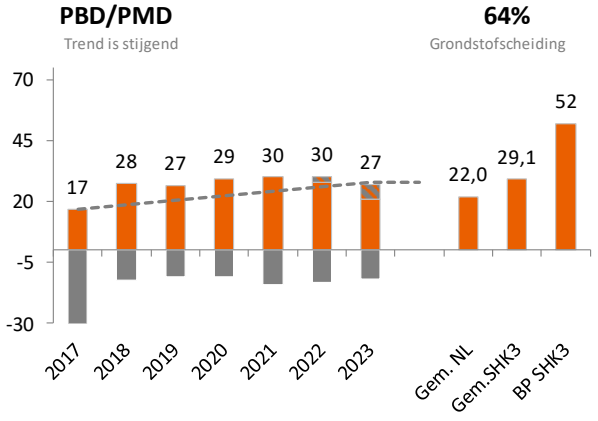

In 2023 werd in Soest 115 kilogram GFT per inwoner gescheiden ingezameld. In 2020 was dit 135 kilogram. De trend is daarmee dalend, en de verwachting/doelstelling is niet gehaald. Een verklaring hiervoor is niet direct te geven. De hoeveelheid ingezameld GFT is met 115 kg/inw. in lijn met gemeenten in deze stedelijkheidsklasse. Echter een inzamelrespons van 71% in 2023 zou beter kunnen. In het restafval bevindt zich nog 47 kg/inw. recyclebare GFT.

De afname van de GFT scheiding vanaf 2022 is niet geheel te verklaren. Wel is bekend dat tot in 2021 GFT in de snoeiperiode gedurende 6 weken wekelijks opgehaald. In deze periode is er namelijk veel snoeiafval (gras, heggen, et cetera) zeker in een gemeente met veel groene tuinen zoals Soest. RMN is met deze extra rondes gestopt.

3.2.4 Plastic- en metaalverpakkingen en drankenkartons (PMD)

Verbetering van de gescheiden inzameling van PMD is het doel. Daarvoor zijn in het kader van omgekeerd inzamelen minicontainers geplaatst bij grondgebonden woningen (laagbouw), waarmee een hogere service wordt geboden. In plaats van PMD wegbrengen wordt dit aan huis opgehaald. Bovendien is het gemakkelijker om gescheiden PMD thuis tijdelijk op te slaan in de minicontainer. De gemeente verbond hier de verwachting aan dat 78 ton PMD extra ingezameld zal worden. Dit is circa 1,7 kg/inw.

In 2023 werd in Soest 27 kg/inw PMD per inwoner gescheiden ingezameld. In 2020 was dit 29,3 kilogram. Van deze 27,0 kilogram PMD die in 2023 werd brongescheiden, wordt echter 6 kg/inw. afgekeurd en samen met het restafval verbrand (grijs-oranje gemarkeerd in de grafiek).

Er is in 2023 is dus minder PMD gescheiden ingezameld dan in 2020. Ten opzichte van referentiegemeenten (in dezelfde stedelijkheidsklasse) presteert Soest iets minder goed. Een inzamelrespons van 64% is niet erg groot. Er zit nog bijna 12 kg/inw. PMD in het restafval.

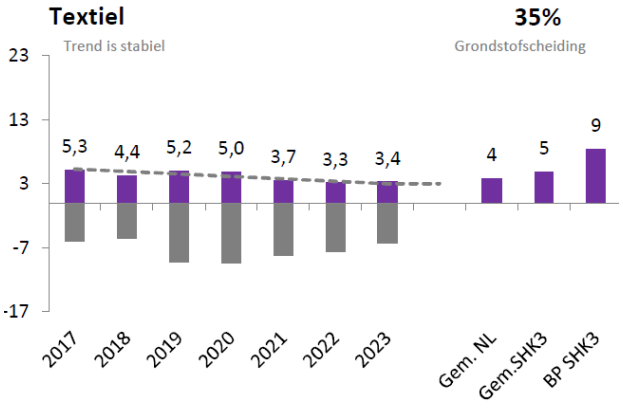
De doelstelling is derhalve niet gehaald. De algemene trend is echter wel stijgend, wat betekent dat de gemeente over het algemeen wel meer aan het inzamelen is. Bovendien werd er in 2021 en 2022 meer kilogram PMD ingezameld, namelijk 30 kilogram PMD per inwoner in beide jaren – een hoger aantal dan in 2020.

Aandacht voor de kwaliteit van het ingezameld PMD is van belang. Uit de inwonersenquête (2024) twijfelt 40% van de respondenten over wat wel of niet bij het PMD mag.

Een afkeurpercentage van 22% (in 2023) leidt tot hogere kosten omdat dit materiaal (duur) wordt verbrand inclusief de afvalstoffenbelasting. En de gemeente ontvangt voor afgekeurd materiaal geen inzamelvergoeding van Verpact. Deze vergoeding bedraagt in 2024 circa € 261,- per ton.

3.2.5 Textiel

Voor de textiel inzameling heeft de gemeente verzamelcontainers verspreid over 14 locaties in de gemeente. In 2024 is SKS Store gestart met het inzamelen van herbruikbare kleding aan huis en op SKS Store locaties.

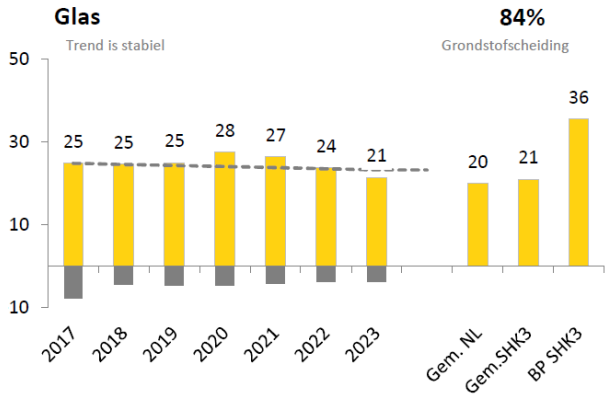
De hoeveelheid ingezameld textiel is de afgelopen jaren redelijk gelijk gebleven en is iets kleiner dan het landelijk gemiddelde. De inzamelrespons bedraagt slechts 35%. De hoeveelheid textiel dat nog in het restafval wordt ingezameld, is met ruim 6 kg/inw. aanzienlijk.

De textielinzameling is landelijk een complex dossier; textielcontainers zijn erg gevoelig voor vervuiling en de inzamelhoeveelheden worden niet alleen bepaald door het scheidingsgedrag

van de inwoners, maar zijn ook afhankelijk van het acceptatiebeleid en de inzamel- en verwerkingscapaciteit van inzamelaars en sorteerders. Toch wijkt het beeld in gemeente Soest (stagnerende inzameling, veel textiel in restafval) wel wat af van het landelijk beeld. De textielinzameling is een belangrijk aandachtspunt voor de gemeente.

3.2.6 Glas

Het scheiden van glas is samen met papier het meest 'natuurlijk' voor huishoudens omdat dit al lange tijd gebruikelijk is. Hoewel er niets gewijzigd is in de inzamelstructuur voor inzameling van glas is de gescheiden glas inzameling verslechterd sinds 2020. Met 21 kg/inw. presteert Soest nog wel op het gemiddeld van Nederland en gemeenten in dezelfde stedelijkheidsklasse.

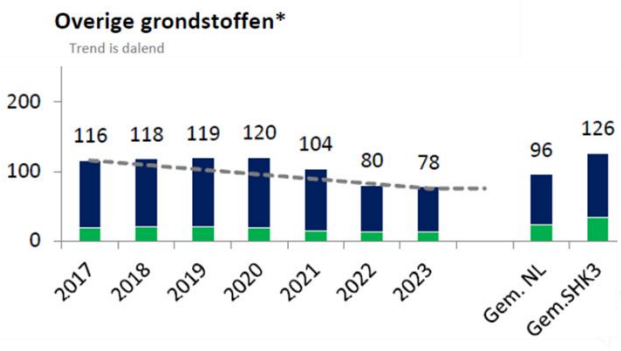

Op basis van sorteeranalyses van het restafval blijkt dat er nog ongeveer 4 kg/inw in het restafval wordt ingezameld. De inzamelrespons is met 84% aan de lage kant. De landelijke doelstelling ligt op 90%.

3.2.7 Overige grondstoffen (recyclestation)

De overige grondstoffen betreft de hoeveelheid materialen die (gescheiden) naar het recyclestation zijn gebracht. In de grafiek zien we een flinke afname vanaf 2020 (120 kg/inw.) naar 78 kg/inw in 2023. Een afname van circa 42 kg (circa 35%). Dit is een aandachtspunt want impliceert dat inwoners qua hoeveelheid minder scheiden via het recyclestation.

En verklaring van deze afname is de strengere controle op het gebruik van de milieustraat vanaf ongeveer 2020. Het is niet toegestaan dat bedrijven en verenigingen hun afval aanbieden, maar in de praktijk werd dit wel – soms oogluikend – toegestaan. Inmiddels wordt hier strenger op gecontroleerd. Bedrijven kunnen hun afval kwijt bij een particulier afvalbedrijf.

Een verdere optimalisatie van het gebruik van de milieustraat voor gescheiden inzameling van grof vuil is mogelijk. In het huishoudelijk (fijn) restafval zitten nog 14 kg/inw. recyclebare overige grondstoffen. Zoals hout, hard plastic, keramisch en ander inert (steenachtig) materieel, die gescheiden kunnen worden bij de milieustraten.

3.3 Doelstellingen serviceniveau en inwonerstevredenheid

Deze paragraaf analyseert in hoeverre de doelen van de gemeente op het gebied van serviceniveau en inwonerstevredenheid zijn behaald: de gemeente wil voldoende draagvlak onder inwoners voor het afvalbeleid. De gemeente Soest stelt samengevat e volgende doelstellingen in de grondstoffenaanpak.

Doelstelling	Behaald? Ja/Nee/Deels	
Inwoners zijn tevreden over de inzamelwijze en geboden service op grondstoffen.	●	Ja
Het aanbieden van grondstoffen is makkelijk en laagdrempelig.	●	Ja

In het voorjaar van 2024 heeft de gemeente Soest een enquête omtrent afvalscheiding onder inwoners opgezet en uitgevoerd: Afvalscheiding inwonersonderzoek: rapportage inwoners uitvraag voorjaar 2024. In dit rapport is onder andere onderzocht wat inwoners van Soest vinden van het huidige afvalscheidingsbeleid van de gemeente, en hoe afvalscheiding beter gefaciliteerd zou kunnen worden door de gemeente.

Inwoners zijn tevreden over de inzamelwijze en geboden service op grondstoffen

Hoewel de vraag “bent u tevreden” niet expliciet is gesteld, kan op basis van meerdere factoren die van belang zijn voor de tevredenheid over de inzamelwijze gesteld worden dat inwoners grotendeels tevreden zijn.

Over het geheel kan worden geconcludeerd dat inwoners over het algemeen tevreden zijn met het afvalbeleid van de gemeente. Het doel van de gemeente omtrent het gewenste draagvlak voor het beleid lijkt daarmee grotendeels wel gehaald.

Wel geeft circa 30% van de inwoners aan dat een hogere frequentie van ledigingen gewaardeerd zal worden, aangezien met name de restafval- en GFT-bakken bij hen vaak overvol zijn. 40% van de inwoners is echter tevreden over de inzamelfrequenties. Ook geven zij aan meer informatievoorziening prettig te vinden, waarbij deze zowel ingaat op wat in welke bak mag als wat de ratio is achter het afvalbeleid, en daarnaast in zowel een uitgebreidere vorm als kort en krachtig wordt verstrekt. Een zeer belangrijk punt, aangezien een substantiële groep inwoners aangeeft afvalscheiding ingewikkeld vinden. Daarnaast zou het helpen als kliko’s voordelig zouden kunnen worden schoongemaakt, en als afstanden naar de ondergrondse container korter zouden zijn.

Het aanbieden van grondstoffen is makkelijk en laagdrempelig

Hoewel een groot deel van de inwoners aangeeft afvalscheiding ingewikkeld te vinden, wordt het aanbieden van grondstoffen gemakkelijk en laagdrempelig ervaren. Het ingewikkelde heeft vooral betrekking op wat wel en niet in welke bak gescheiden moet worden.

Objectief zijn de door Soest beschikbaar gestelde inzamelvoorzieningen redelijk adequaat. Het scheiden van recyclebare grondstoffen wordt (en is met de grondstoffenaanpak) makkelijker gemaakt. Grondstoffen worden bij laagbouw grotendeels aan huis ingezameld (gft, opk en PMD). En voor het aantal verzamelcontainers voor PMD, OPK, glas en textiel is in vergelijking met andere gemeenten groot.

Areaal Soest peildatum 2024	Bovengronds	Ondergronds	Semi ondergronds	Totaal
GFT			88	88
Glas	2	40		42
Oud papier en karton	1	48		49
PMD		43		43
Restafval	1	177	2	180
Textiel (eigen, excl. Reshare)		2		2
Totaal				404

De tabel toont het aantal geplaatste verzamelcontainers. Het geboden serviceniveau is van het aantal beschikbare containers afhankelijk en de locaties waar deze zijn geplaatst. Toegankelijk en beschikbaar op logische goed bereikbare locaties is daarbij van belang. In bijlage 3 vindt u overzichtskaartjes van de locaties van de verzamelcontainers voor oud papier, glas, textiel en PMD. Het aantal voorzieningen is adequaat, hoewel er op basis van gesprekken met betrokken beleidsadviseurs nog wel een aantal verbeteringen mogelijk is.

Ruim een derde van de inwoners is zeer tevreden over het gemak waarmee grondstoffen kunnen worden aangeboden. Op de vraag wat afvalscheiding gemakkelijker zou maken, geeft meer dan een derde van de participanten (35%) aan tevreden te zijn met de facilitering van afvalscheiding: er hoeft wat hen betreft niets te veranderen. Ten aanzien van dit onderwerp, geeft een ongeveer even groot deel aan dat het zou helpen als afvalcontainers vaker geleegd zouden worden (32%), en als er meer informatie zou worden verstrekt over wat wel en niet in de afvalbakken weggegooid mag worden (30%). De doelstelling van de gemeente is daarmee slechts deels behaald.

Voorts geeft 14% van de inwoners aan dat het voordelig schoonmaken van een kliko een betere afvalscheiding zou faciliteren. Wat betreft inwoners die gebruik maken van een ondergrondse container om hun afval aan te bieden, geeft een derde aan kortere afstanden naar de container te wensen. Een zeer kleine groep inwoners indiceert daarnaast dat het wenselijk is als de container of afvalbak er aantrekkelijk uit ziet. De studie benoemt verder dat enkele keren door respondenten is genoemd dat zij het wenselijk zouden vinden als het ophalen van grofvuil goedkoper zou zijn.

Daarnaast geeft 37% van de inwoners aan een papieren afvalscheidingswijzer in huis te willen hebben. De gemeente Soest voegt in haar rapport de kanttekening bij dat 75% van deze respondenten ouder is dan 45 jaar. De gemeente geeft bovendien aan het resultaat opvallend te vinden, aangezien in 2023 een dergelijke afvalscheidingswijzer onder alle inwoners is gedistribueerd, en dat slechts 11% van de respondenten heeft geïndiceerd deze daadwerkelijk te gebruiken. De gemeente trekt de conclusie dat er mogelijk een verbeterslag te behalen valt op het gebied van kwaliteit. Een groot deel van de inwoners (31%) maakt overigens het liefst gebruik van een afvalscheidingswijzer in een app.

3.4 Doelstellingen kosten

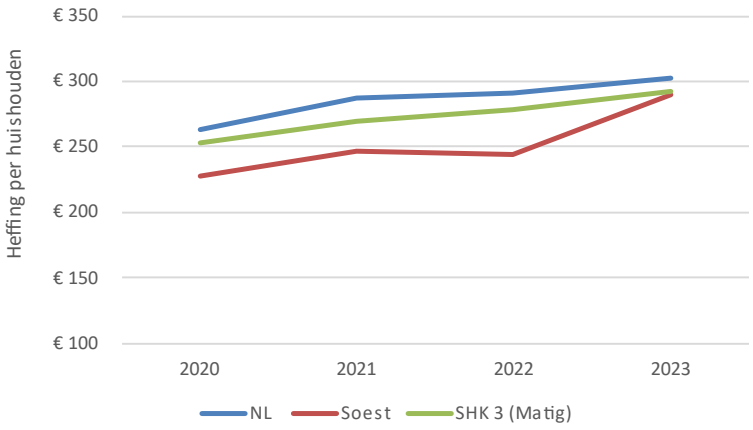
Deze paragraaf analyseert in hoeverre de doelen van de gemeente op het gebied van kosten. De gemeente Soest had, samengevat, de volgende doelstelling in haar Grondstoffenaanpak staan.

Doelstelling	Behaald? Ja/Nee/Deels	
De kosten beheersbaar houden		Ja

De gemeente geeft aan dat een goede indicatie of de kosten beheersbaar zijn gehouden het gemiddelde is van de soortgelijke gemeenten. Dit wordt in het vervolg van deze paragraaf getoetst.

3.4.1 Ontwikkeling afvalstoffenheffing: Tarieven gaan mee met landelijke trend

De afvalstoffenheffing is een manier om de financiële doorrekening van de gemeenten met elkaar en andere gemeenten te vergelijken. Met de afvalstoffenheffing worden de kosten van inzameling en verwerking gedekt. Gemeenten gaan zelf over de hoogte van de afvalstoffenheffing. Hierin kunnen gemeenten zelf keuzes maken met betrekking tot bepaalde verrekeningen (btw-compensatie en perceptiekosten, kwijtscheldingsbeleid) en kostendekkendheid. Een volledige en eerlijke vergelijking is daarom niet zomaar te maken. Toch schetst een vergelijking een eerste beeld van de kosten van het afvalbeheer. Gemiddeld gezien stijgt de afvalstoffenheffing jaarlijks. Recente forse stijgingen (landelijk gezien) zijn veelal het gevolg van exogene factoren zoals de invoering van de Afvalstoffenbelasting vanuit het Rijk in 2015, welke vervolgens weer meermaals is verhoogd.

In de grafiek van de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing is te zien dat de ontwikkeling van het tarief in gemeente Soest vrijwel gelijk loopt met de ontwikkeling van het landelijk gemiddelde tarief en in vergelijking met gemeenten in dezelfde stedelijkheidsklasse maar tot en met 2022 lager is. In 2023 is sprake van vergelijkbare niveaus.

3.4.2 Vergelijking met gemeenten in uw regio

Het volgende overzicht toont de hoogte van de afvalstoffenheffing van gemeenten in uw regio. Bij vergelijking van de afvalstoffenheffing 2023 voor meerpersoonshuishoudens is de heffing in gemeente Soest met € 333,- relatief laag. Het gemiddelde is € 381,-.

Afvalstoffenheffing 2024

	Grondslag afvalstoffenheffing in 2023*1	Tarief per huishouden*2		
		Een-persoon	Meer-persoons	Afval-beheer
Zeist	Aantal personen	€ 280	€ 410	◔
Baarn	Aantal personen	€ 328	€ 486	●
Bunschoten	Aantal personen	€ 301	€ 332	◔
Soest	Aantal personen	€ 298	€ 333	◔ € 333
Leusden	Dure zak	€ 256	€ 272	○
Woudenberg	Volume & frequentie	€ 271	€ 304	○
Amersfoort	Aantal personen	€ 290	€ 402	◑
De Bilt	Aantal personen	€ 192	€ 372	◑
Baarn'	Aantal personen	€ 328	€ 486	●
Bunnik	Aantal personen	€ 208	€ 373	◑
Ijsselstein	Aantal personen	€ 260	€ 501	●
Nieuwegein	Aantal personen	€ 252	€ 362	◔
Zeist'	Aantal personen	€ 280	€ 410	◔

Bron: *1 Rapportage Afvalstoffenheffing (Definitief februari 2024) en *2 COELO (versie 0 d.d. 25-5-2024) Afvabeheerkosten: ○ laagst en ● hoogst

Nb. 1 In deze tabel komen de gemeenten Zeist en Baarn voor in het bovenste overzicht van gemeenten in de regio, en het onderste overzicht van de overige RMN gemeenten.

Nb. 2 Het diftar model ‘dure zak’ houdt in dat inwoners het restafval in betaalde zakken moeten aanbieden. Deze zakken worden verstrekt op verschillende locaties, en zijn duidelijk herkenbaar. Andere soorten zakken worden niet ingezameld.

Wijze van inzamelen huishoudelijk restafval en GFT in laag- en hoogbouw 2022

	Laagbouw		Hoogbouw
	Restafval	GFT	Restafval
Zeist (SHK: 2)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Baarn (SHK: 2)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Bunschoten (SHK: 3)	Minicontainers 1x/2wkn	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Soest (SHK: 3)	Minicontainers 1x/2wkn	Minicontainers 1x/2wkn	Zakken 2x/wk & VC
Leusden (SHK: 3)	Minicontainers 1x/2wkn	Minicontainers 1x/2wkn+zomer 1x	Verzamelcontainers
Woudenberg (SHK: 3)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Amersfoort (SHK: 2)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
De Bilt (SHK: 3)	Minicontainers 1x/3wkn	Minicontainers 1x/2wkn+zomer 1x	Verzamelcontainers
Baarn' (SHK: 2)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Bunnik (SHK: 4)	Minicontainers 1x/2wkn	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Ijsselstein (SHK: 2)	Nbfreq.: Nb	Minicontainers1x/wk+zomer 2x/wk	Nb
Nieuwegein (SHK: 2)	Minicontainers 1x/2wkn	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Zeist' (SHK: 2)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers

Bron: RWS/CBS 2022 (SHK= Stedelijkheidsklasse 1 = zeer stedelijk en 5 = niet stedelijk obv areaal 2023)

3.4.3 Vergelijking met diverse groepen referentiegemeenten

In de twee tabellen in de bijlage wordt de afvalstoffenheffing van Soest vergeleken met verschillende groepen gemeenten. Daarbij wordt de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing (stijging en/of daling) in de afgelopen drie jaren vergeleken. In principe stijgt een afvalstoffenheffing jaarlijks (bij ongewijzigd beleid) als gevolg van prijsontwikkeling (indexatie en inflatie) en andere exogene factoren waaronder de (jaarlijks stijgende) afvalstoffenbelasting. Indien de stijging van de afvalstoffenheffing in Soest zich redelijk verhoudt tot de stijging in andere gemeenten, dan kunnen we spreken van beheersbare kosten.

De eerste tabel betreft gemeenten die het meest met Soest overeenkomen wat betreft inwoneraantal en stedelijkheidsklasse (klasse matig stedelijk). Hier is de toename van de afvalstoffenheffing gemiddeld 10%. In de gemeente Soest 14%.

De tweede tabel betreft gemeenten die overeenkomen wat betreft inwoneraantal, stedelijkheidsklasse en tariefsysteem (oftewel, gemeenten die niet diftar hebben ingevoerd). De gemiddelde stijging bedraagt hier 13% ten opzichte van Soest 14%.

3.4.4 Conclusie

Uit deze vergelijkingen blijkt dat de gemeente Soest de kosten beheersbaar heeft gehouden, in vergelijking met vergelijkbare gemeenten. Verder is sprake van een kostendekkende afvalstoffenheffing. Daarmee kan worden geconcludeerd dat de gemeente Soest de doelstelling ‘beheersbare kosten’ is behaald.

Met het oog op te verwachten kostenstijgingen (zoals de jaarlijks hogere afvalstoffenbelasting en de invoering van een CO_2-heffing op het verbranden van restafval) blijft het beheersbaar houden van de afvalbeheerkosten ook in de komende jaren belangrijk.

Bijlagen

bijlage 1 Matrix dienstverlening

	0-situatie		
Bebouwing	**Laagbouw**	**Stapel-/hoogbouw**	**Uitvoering door**
Restafval	Mincontainer 140 of 240 liter, eenmaal per 4 weken geleegd (13 keer per jaar)	Ondergrondse verzamelcontainer met toegangscontrole	RMN
Groente, Fruit en Tuinafval (GFT)	Minicontainer 140 of 240 liter eenmaal per 2 weken geleegd (26 keer per jaar)	Semi-ondergrondse verzamelcontainer met toegangscode	RMN
Plastic-, Metaal en Drankenkartons (PMD)	Minicontainer 140 of 240 liter eenmaal per 2 weken geleegd (26 keer per jaar) en een ondergrondse container	Ondergrondse verzamelcontainer	RMN
Papier en Karton (OPK)	Minicontainer 140 of 240 liter eenmaal per 4 weken geleegd (13 keer per jaar) en een ondergrondse container	Ondergrondse verzamelcontainer	RMN
Glas	Ondergrondse verzamelcontainer		RMN
Textiel	Verzamelcontainers Reshare		Reshare
	SKS in 2024 gestart met inzameling aan huis en op eigen locatie		SKS
Klein Chemisch Afval (KCA)	Zie Milieustraat		
Luiers/inco	Bij kinderdagverblijven en crêches; containers 240 liter		RMN
Grofvuilregeling	Aan huis tegen betaling en gratis speciale ophaalrondes snoeihout (4x per jaar)		RMN
Kringloopgoederen	Via SKS (3 kringloopwinkels)		SKS
Milieustraat	Recyclingstation De Schans in Soest	Recyclingstation Zeist	RMN
	De Schans 16 3764 AX Soest	Zandbergenlaan 2 3712 BZ Huis ter Heide	
	Soest Maandag: gesloten Dinsdag t/m vrijdag: 9.00 – 17.00 uur Zaterdag: 09.00 – 16.00 uur	Zeist Maandag: 12.00 – 16.00 uur Dinsdag t/m vrijdag: 8.30 – 16.00 uur Zaterdag: 9.00 – 16.00 uur	
	Voor inwoners van Soest	Voor inwoners van Soesterberg	
toegangscontrole	legitimatie		
fracties en betaling	25 fracties gratis		
beheerd door	RMN		

bron: opgave gemeente Soest

bijlage 2 Grondstofmonitor Soest 2017 – 2023

Grondstoffenmonitor 2017 - 2023 Soest

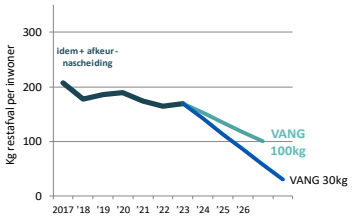
Mondiaal en regionaal worden grondstoffen schaarser en daarmee vaak ook kostbaarder. Daarom is een omslag in het denken Van Afval Naar Grondstoffen (VANG) gemaakt. Het Rijk, gemeenten (VNG) en de organisaties voor afvalbeheer (NVRD) streven gezamenlijk naar een afvalloze samenleving.

De ambitie is 75% afvalscheiding en maximaal 100 kilogram restafval (fijn+ grof) per inwoner per jaar in 2020. En in 2025 een 'wensbeeld' van nog slechts 30 kilogram restafval per inwoner. Het landelijk gemiddelde bedraagt 61% afvalscheiding en circa 178 kilogram restafval (2023). Dit is exclusief eventuele uit het restafval nagescheiden fracties. Deze grondstoffenmonitor presenteert de afvalprestaties van Soest, in vergelijking met referentiegemeenten.

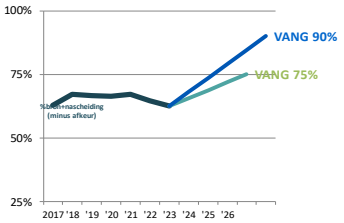
Prestatie en ambitie

	Soest		VANG
	2023	trend	2020 -> 2025
	170 kg rest per inwoner		100 → 30 kg rest per inwoner
%	63% afvalscheiding		75% → 90% afvalscheiding

Restafval huidig en trend bij gelijkblijvend beleid

Grondstofscheiding huidig en trend

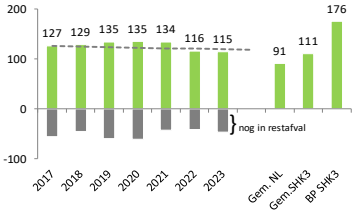
Gemeenten hebben een zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval en een maatschappelijke opdracht om bij te dragen aan de genoemde VANG-ambities en de totstandkoming van een circulaire economie.
Het scheidingspercentage, zonder nascheiding, in Soest bedraagt met gelijkblijvende trend 63% en er wordt nu nog 170 kg restafval (incl. grof) verwerkt.

Gescheiden grondstoffen

Gem. NL = Gemiddelde prestatie in Nederland. Gem SHK = De gemiddelde prestatie binnen de stedelijkheidsklasse van Soest (BP SHK3). BP SHK = De best practise binnen deze stedelijkheidsklasse (Obv dataset CBS '23-v1)

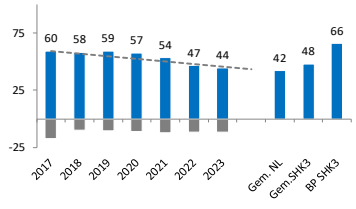
De volgende grafieken presenteren de hoeveelheden grondstoffen (kg per inwoner per jaar). De grijs gekleurde delen betreffen de hoeveelheid grondstof die zich nog in het restafval bevindt. De grijs gearceerde delen betreffen de hoeveelheid afgekeurde grondstof dat als nog als restafval moet worden verwerkt.

GFT — Trend is dalend — Grondstofscheiding **71%**

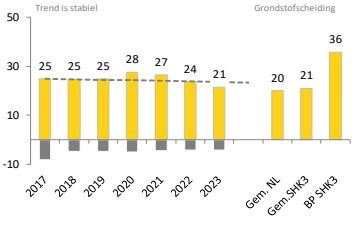
• Er wordt 115 kg Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) per inwoner gescheiden opgehaald. De inzameltrend is dalend. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheidscategorie van Soest (Gem.SHK3) 111 kg per inwoner ingezameld. • Volgens de sorteeranalyses zit er nog zo'n 47 kg GFT in het huishoudelijk restafval. • Van het GFT wordt 71% apart verwerkt.

Oud Papier — Trend is dalend — Grondstofscheiding **79%**

• Momenteel wordt er 44 kg Oud Papier en Karton (OPK) per inwoner gescheiden. De trend is dalend. Gemiddeld wordt er in de vergelijkbare stedelijkheidscategorie (Gem.SHK3) 48 kg per inwoner ingezameld. • In het huishoudelijk restafval zit nu nog zo'n 12 kg herbruikbaar OPK. • 79% van het OPK wordt apart verwerkt.

Glas — Trend is stabiel — Grondstofscheiding **84%**

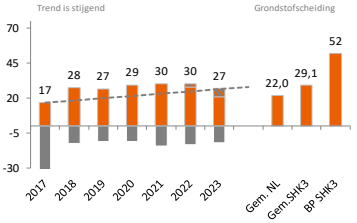
• In de huidige situatie wordt 21 kg (verpakkings)glas per inwoner gescheiden en de trend is stabiel. In de vergelijkbare stedelijksheidscategorie 'Gem.SHK3' wordt 21 kg per inwoner ingezameld. • Volgens de sorteeranalyse zit er nog 4 kg glas in het huishoudelijk restafval. • Het glas wordt nu voor 84% gescheiden verwerkt.

Textiel — Trend is stabiel — Grondstofscheiding **35%**

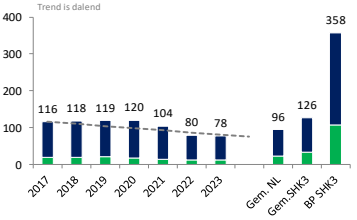
• Nu wordt 3,4 kg Textiel per inwoner gescheiden en de trend is stabiel. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheidscategorie 'Gem.SHK3' 5 kg per inwoner ingezameld. • In het huishoudelijk restafval van Soest zit circa 6,4 kg textiel. • 35% van het textiel wordt nu dus verwerkt.

PBD/PMD — Trend is stijgend — Grondstofscheiding **64%**

• In totaal wordt 21 kg PBD per inwoner gescheiden verwerkt. De trend is stijgend. • 27,0 kg wordt bij de brongescheiden. Maar daarvan wordt 6,0 kg afgekeurd (oranje/grijs in grafiek). In vergelijkbare stedelijkheidscategorie (Gem.SHK3) wordt bij bronscheiding 29 kg ingezameld. • In het restafval zit volgens de sorteeranalyse circa 11,9 kg PBD. • 64% van het PBD kan worden verwerkt.

Overige grondstoffen* — Trend is dalend

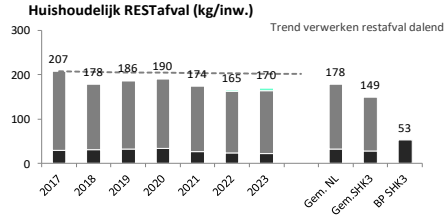
*= grof tuinafval, oude apparaten, asbest, metaal, etc.

• Ongeveer 78% van het grof afval wordt (voornamelijk op de milieustraat) gescheiden ingezameld. De 78 kg gesorteerd grove grondstoffen per inwoner, zoals de 13 kg Grof TuinAfval, kan worden gerecyceld. De trend is dalend. Gemiddeld wordt er in de stedelijkheidscategorie van Soest (Gem.SHK3) 126 kg per inwoner ingezameld.

Bronnen: Areaal: CBS '24 ♦ Afvalhoeveelheden: tm '22: CBS Statline (d.d. 15 december 2023), PMD/RST '22-'23: AVU en '23: RMN en gemeente Soest (KCA en luiers gelijk aan '22) en Nb ♦ Sorteeranalyse restafval '23: Eureco (rapport d.d. apr.'24) monster 2023 (bewerking IPR Normag).Percentage grondstoffenscheiding = (ingezameld - afkeur) / (ingezameld - afkeur + grondstof in het restafval)

Huishoudelijk (grof) restafval

Huishoudelijk RESTafval (kg/inw.)

Soest markering: nagesorteerd PMD, fijn restafval, grof restafval en afkeur grondstof

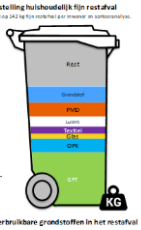
Reductie van restafval is het doel. Nu wordt in Soest 22,0 kg grof en 141,6 kg fijn restafval per inwoner ingezameld. De trend bij het inzamelen is dalend. Van de ingezamelde grondstoffen wordt 6,0 kg afgekeurd en verbrand. Het restafval wordt verder niet nagescheiden met machines. In totaal is er 169,6 kg restafval voor verwerking (verbranding) over.

Samenstelling huishoudelijk fijn restafval

Van de 141,6 kg restafval (excl. grof) per inwoner is 103,6 kg grondstof (73%).

GFT: 47kg/inw.
OPK: 12kg/inw.
Glas: 4kg/inw.
Textiel: 6kg/inw.
PMD: 12kg/inw.
Luiers: 9kg/inw.
Grondstof: 14kg/inw.

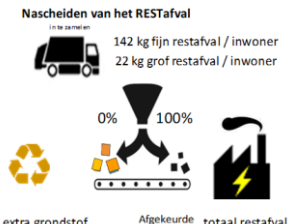
Max. reductie fijn rest (in theorie) is 142 -> 38 kg/inw.

73% Herbruikbare grondstoffen in het restafval

Een sorteeranalyse geeft een beeld van de samenstelling en de hoeveelheid (in kg) van het afval. Volgens deze analyse is 73% van het ingezameld fijn restafval uit Soest als grondstof herbruikbaar.

Nascheiden van het RESTafval

Afvalscheidingspercentage 63%

Bronnen: Areaal: CBS '24 ♦ Afvalhoeveelheden: tm '22: CBS Statline (d.d. 15 december 2023), PMD/RST '22-'23: AVU en '23: RMN en gemeente Soest (KCA en luiers gelijk aan '22) en Nb ♦ Sorteeranalyse restafval '23: Eureco (rapport d.d. apr.'24) monster 2023 (bewerking IPR Normag).

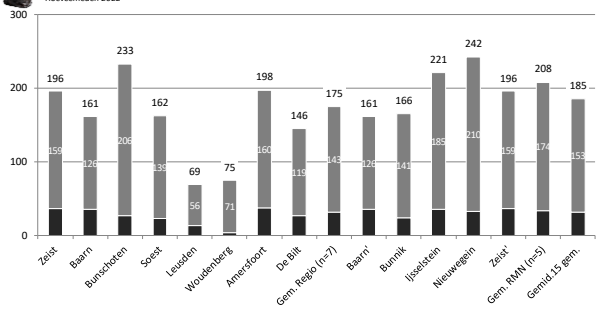
© IPR Normag

Regionale vergelijking (2022)

De volgende grafieken presenteren de hoeveelheden restafval per inwoner en het scheidingspercentage in Soest en de referentiegemeenten in het jaar 2022.

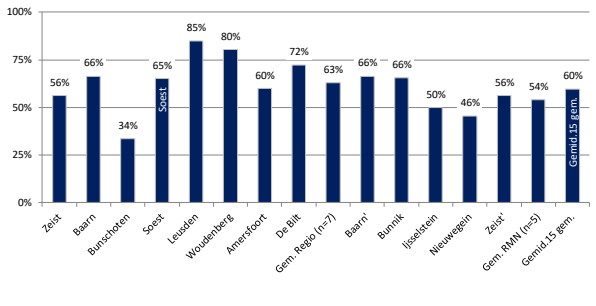
Kilogram huishoudelijk RESTafval per inwoner

Hoeveelheden 2022

%Percentage grondstofscheiding

Hoeveelheden 2022

In Soest wordt per inwoner 162 kg restafval ingezameld en het bronscheidingspercentage is rond de 65%. Het bronscheidingspercentage is (nog) zonder de afgekeurde

Bronnen: Areaal: CBS '24, Afvalhoeveelheden: CBS ('23='22) en Sorteeranalyse: RWS NL 2021 ('18-'20)

De volgende tabellen presenteren de afvalstoffenheffing en de inzamelmethodiek in Soest en de referentiegemeenten.

Afvalstoffenheffing 2024

	Grondslag afvalstoffenheffing in 2023*1	Tarief per huishouden*2 Een-persoon	Meer-persoons	Afval-beheer
Zeist	Aantal personen	€ 280	€ 410	
Baarn	Aantal personen	€ 328	€ 486	
Bunschoten	Aantal personen	€ 301	€ 332	
Soest	Aantal personen	€ 298	€ 333	€ 333
Leusden	Dure zak	€ 256	€ 272	
Woudenberg	Volume & frequentie	€ 271	€ 304	
Amersfoort	Aantal personen	€ 290	€ 402	
De Bilt	Aantal personen	€ 192	€ 372	
Baarn'	Aantal personen	€ 328	€ 486	
Bunnik	Aantal personen	€ 208	€ 373	
Ijsselstein	Aantal personen	€ 260	€ 501	
Nieuwegein	Aantal personen	€ 252	€ 362	
Zeist'	Aantal personen	€ 280	€ 410	

Bron: *1 Rapportage Afvalstoffenheffing (Definitief februari 2024) en *2 COELO (versie 0 d.d. 25-5-2024) Afvabeheerkosten: ○ laagst en ● hoogst

Wijze van inzamelen huishoudelijk restafval en GFT in laag- en hoogbouw 2022

	Laagbouw Restafval	Laagbouw GFT	Hoogbouw Restafval
Zeist (SHK: 2)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Baarn (SHK: 2)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Bunschoten (SHK: 3)	Minicontainers 1x/2wkn	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Soest (SHK: 3)	Minicontainers 1x/2wkn	Minicontainers 1x/2wkn	Zakken 2x/wk & VC
Leusden (SHK: 3)	Minicontainers 1x/2wkn	Minicontainers 1x/2wkn+zomer 1x	Verzamelcontainers
Woudenberg (SHK: 3)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Amersfoort (SHK: 2)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
De Bilt (SHK: 3)	Minicontainers 1x/3wkn	Minicontainers 1x/2wkn+zomer 1x	Verzamelcontainers
Baarn' (SHK: 2)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Bunnik (SHK: 4)	Minicontainers 1x/2wkn	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Ijsselstein (SHK: 2)	Nbfreq.: Nb	Minicontainers1x/wk+zomer 2x/wk	Nb
Nieuwegein (SHK: 2)	Minicontainers 1x/2wkn	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers
Zeist' (SHK: 2)	Minicontainers 1x/mnd	Minicontainers 1x/2wkn	Verzamelcontainers

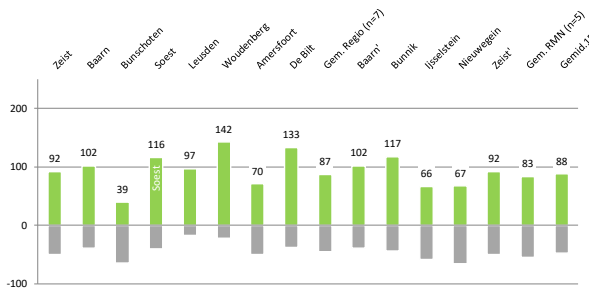
Bron: RWS/CBS 2022 (SHK= Stedelijkheidsklasse 1 = zeer stedelijk en 5 = niet stedelijk obv areaal 2023)

Gescheiden grondstoffen

Ter vergelijking presenteren deze grafieken de hoeveelheid gescheiden grondstoffen (kg per inwoner per jaar) in het referentiegebied.
De grijs gekleurde delen betreft de hoeveelheid grondstoffen dat zich volgens een sorteeranalyse nog in het restafval bevinden.

GFT

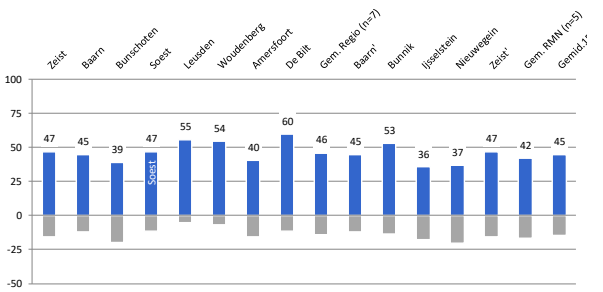
Hoeveelheden 2022

Soest heeft in het jaar 2022 116 kg GFT per inwoner gescheiden ingezameld. De bandbreedte met de referentiegemeenten bedraagt 39 tot 142 in Woudenberg kg per inwoner.

Oud Papier

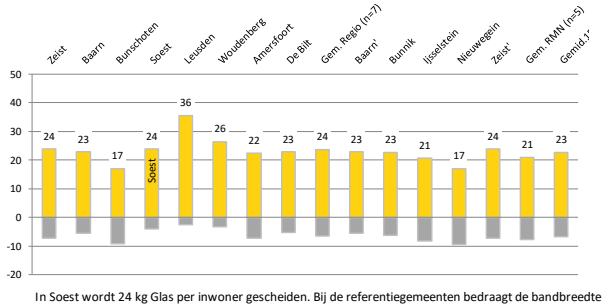
Hoeveelheden 2022

In Soest wordt 47 kg Oud Papier en Karton per inwoner gescheiden. De bandbreedte met de referentiegemeenten is per inwoner 36 tot 60 kg waarbij in De Bilt het meeste wordt ingezameld.

Glas

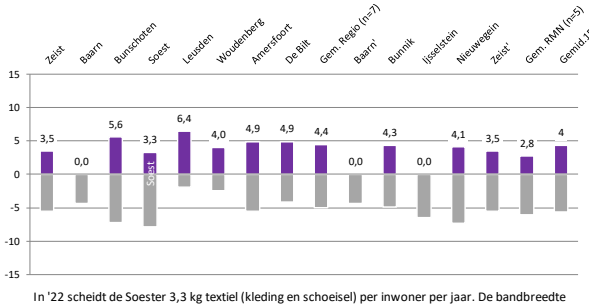
Hoeveelheden 2022

In Soest wordt 24 kg Glas per inwoner gescheiden. Bij de referentiegemeenten bedraagt de bandbreedte 17 tot 36 (Woudenberg) kg per inwoner.

Textiel

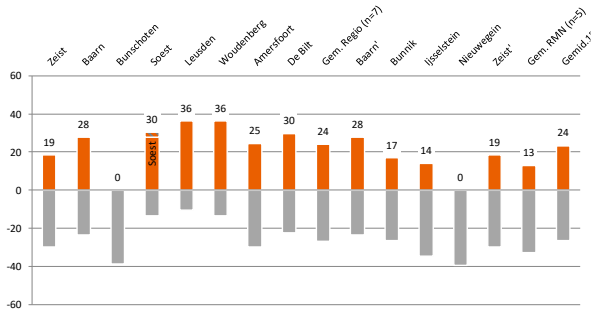
Hoeveelheden 2022

In '22 scheidt de Soester 3,3 kg textiel (kleding en schoeisel) per inwoner per jaar. De bandbreedte bedraagt 2,8 en (het meeste in Leusden) 6,4 kg textiel per inwoner.

PBD/PMD

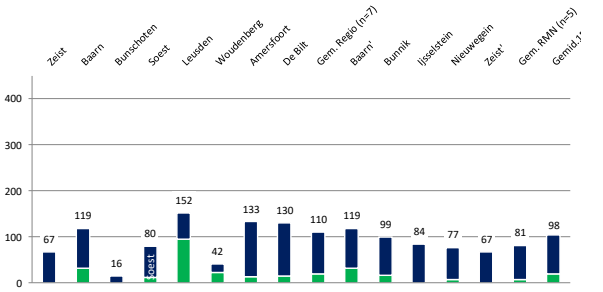
Hoeveelheden 2022

Soest scheidt in totaal 30 kg Plastic verpakkingen, Blik en Drinkpakken (PBD) per inwoner (bij de bron). In het referentiegebied bedraagt de bandbreedte tussen de 13 kg in Gem. RMN (n=5) en 36 kg per inwoner

Overige grondstoffen*

Hoeveelheden 2022

In Soest wordt het grofafval, zoals 13 kg Grof Tuinafval veelal op de milieustraat gescheiden ingezameld. In 2022 is in totaal al 80 kg grondstoffen per inwoner gescheiden.

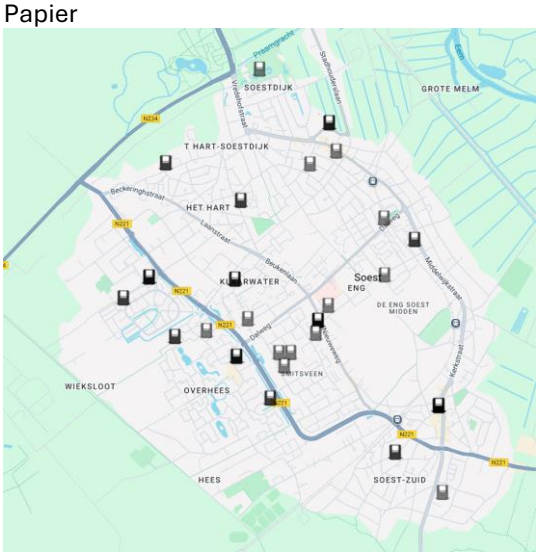
Bronnen: Areaal: CBS '24 ♦ Afvalhoeveelheden '22: CBS ('23='22) ♦ Sorteeranalyse '22: RWS NL 2021 ('18-'20)

© IPR Normag

bijlage 3 Locaties wijkcontainers

Locaties met wijkcontainers in Soest

Papier

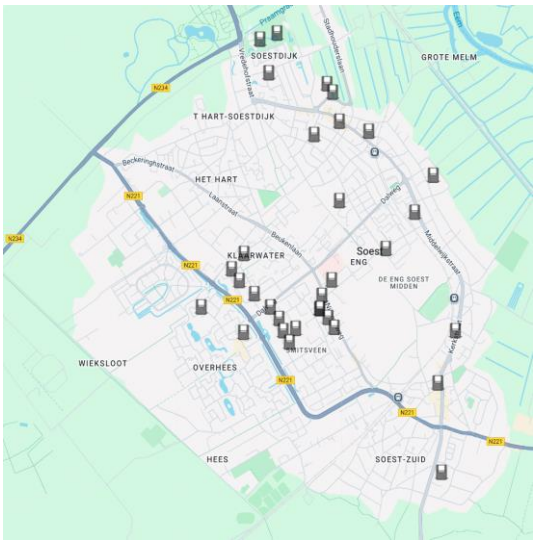
Glas

Textiel

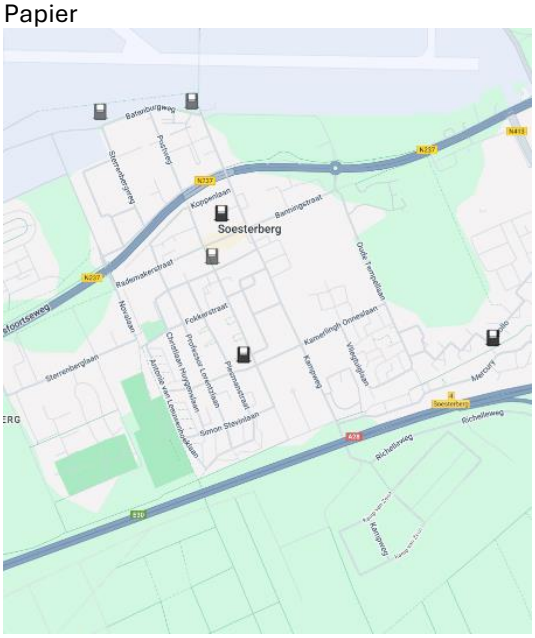
PMD

bron: 21burgerportaal.mendixcloud.com

Locaties met wijkcontainers in Soesterberg

Papier

Glas

Textiel

PMD

bron: 21burgerportaal.mendixcloud.com

Strategie *Beleid* *Organisatie*

IPR Normag
Waarderweg 33 Kantoor B10, 2031 BN HAARLEM
Postbus 2016, 2002 CA HAARLEM
023 531 91 41 info@iprnormag.nl